

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av terrängtrafiklagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Ett centralt mål för propositionen är att revidera bestämmelserna om snöskoterleder i terrängtrafiklagen. Syftet är att olika typer av snöskoterleder ska omfattas av det planeringsförfarande som anges i lag. Genom detta tryggas olika intresseföreträdares deltagande och påverkan oberoende av hur det ordnas. Snöskoterlederna ska vara vägar och på dem iakttas sålunda vägtrafiklagen. Snöskoterlederna kan vara allmänna eller enskilda. Snöskoterlederna ska även i fortsättningen vara i bruk endast under den tid marken är snötäckt.

Antalet fyrhjuliga fordon utan karosseri i kategori L och motsvarande fordon avsedda för terrängbruk, s.k. terrängfyrhjulingar, och användningen av dem förutspås öka kraftigt inom den närmaste framtiden. Målet är att användningen av dessa fordon i terrängen ska dirigeras till leder. Därför föreslås bestämmelser om att terrängtrafikleder i enlighet med det förfarande som anges i lag kan anläggas för användningen av fordon som är avsedda för terrängtrafik. Terrängtrafiklederna kan vara allmänna eller enskilda. Terrängtrafiklederna ska med avvikelse från snöskoterlederna vara terräng.

Förfarandena för anläggandet av snöskoterleder och terrängtrafikleder görs klarare så att

de motsvarar annan nyare miljölagstiftning. Det föreslås att godkännandet av ledplaner överförs från den kommunala myndigheten till närings-, trafik- och miljöcentralerna. Det föreslås att skyldigheten att märka ut begränsningar och förbud i terräng överförs från staten till kommunerna. Genom att utveckla innehållet i ledplanen och arbetsfördelningen vid godkännandet av planen strävar man efter att skapa bättre förutsättningar även för terrängtrafikens säkerhet och övervakning.

Det föreslås att åldersgränsen inom terrängtrafikerna görs flexibla så att kraven bättre än nu motsvarar de praktiska behoven bl.a. inom jord- och skogsbruket. I samband med kontroll av åldersgränserna är målet att samtidigt säkerställa en säker och ändamålsenlig användning av terrängfordon.

Grunderna för prövningen av tillstånd som beviljas för tävlingar och övningar revideras så att de motsvarar nyare miljöskyddslagstiftning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012. Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag för vidtas innan lagen träder i kraft.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.2 Antalet terrängfordon, deras användning och miljökonsekvenser	4
2.3 Problem med regleringen av terrängtrafiken.....	5
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAG	11
1 kap. Allmänna bestämmelser	11
2 kap. Rättigheter och begränsningar i terrängtrafiken	11
3 kap. Snöskoterleder och terrängtrafikleder	14
4 kap. Straffbestämmelser	20
5 kap. Särskilda bestämmelser	20
2 IKRAFTTRÄDANDE	23
3 SAMBAND MED GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	23
Lag om ändring av terrängtrafiklagen	26
BILAGA	36
PARALLELLTEXT	36
Lag om ändring av terrängtrafiklagen	36

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Att köra med ett motordrivet fordon i terrängen utanför vägar och på isbelagda vattenområden är terrängtrafik. Terrängtrafik är alltså bl.a. skogs- och jordbruksarbeten som görs i terrängen med motordrivna fordon,

körning med snöskoter, terrängfordonstrafik och trafik på isen utanför isvägarna. Att parkera ett motordrivet fordon i terrängen är också terrängtrafik. Terrängtrafik på ett markområde är beroende av markägarens tillstånd. Att köra på ett isbelagt vattenområde hör till den allmänna nyttjanderätten.

Terrängtrafiken har reglerats sedan 1977, då lagen om begränsning av användningen av motordrivna fordon i terräng utfärdades. Då föreskrevs att terrängtrafik på markområde inte hör till allemansrätten och att terrängtrafik kräver markägarens eller innehavarens tillstånd och att myndigheterna kan begränsa skadlig terrängtrafik. Lagen hade nio paragrafer. År 1991 stiftades en ny terrängtrafiklag. I lagen togs då in bestämmelser om snöskoterleder, förbud och begränsningar som gäller fordonstyper blev möjliga, tävlingar och övningar blev beroende av tillstånd, bestämmelser föreskrivs om en allmän åldersgräns för förare och genom förordning utfärdades en allmän hastighetsbegränsning. År 1995 stiftades åter en ny terrängtrafiklag, då isbelagda vattenområden togs med i lagens tillämpningsområde, ansvaret för dem som ansvarar för leder lindrades och även enskilda kunde vara ansvariga för leder. Polisens och den kommunala parkeringsövervakarens befogenheter förbättrades. Kraven på förarens ålder ändrades. År 1996 blev det obligatoriskt att registrera snöskotrar.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Användningen av motordrivna fordon i terrängen och på snöskoterleder regleras genom terrängtrafiklagen (1710/1995) och terrängtrafikförordningen (10/1996). Syftet med lagen är att förebygga men och olägenheter som användningen av motordrivna fordon kan orsaka och främja trafiksäkerheten. Lagen gäller inte luftfartyg eller farkoster. Med terräng avses markområden och isbelagda vattenområden som inte är vägar och som inte är avsedda för motorfordons-, spår- eller lufttrafik.

Att köra med ett motordrivet fordon i terrängen på ett markområde är i regel beroende av markägarens eller markinnehavarens tillstånd. Att köra på ett isbelagt vattenområde hör till den allmänna nyttjanderätten. När ett motordrivet fordon framförs i terrängen ska föraren iakttä den omsorg och försiktighet som omständigheterna kräver för att undvika fara och skada. Ett motordrivet fordon ska användas så att skador på och olägenheter för naturen och den övriga miljön, fastigheter och naturnäringar undviks samt så att bosättningen och den övriga miljön inte störs i onödan.

Ett motordrivet fordon får framföras i terräng av personer som fyllt 15 år. Åldersgränsen gäller inte områden som är avstängda för allmän trafik. Statsrådet kan förbjuda eller begränsa användningen i terräng av ett fordon som medför särskilt betydande men.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för att förebygga men och olägenheter i terrängtrafiken förbjuda eller begränsa användningen av motordrivna fordon inom ett visst markområde eller isbelagt vattenområde. Om det inte bestäms något annat i beslutet, är det närings-, trafik- och miljöcentralen som ansvarar för utmärkningen av ett begränsningsområde. Enligt Finlands miljöcentralers register över begränsningar i terräng- och vattentrafik finns det 265 begränsningar i terrängtrafiken med en total areal på 67 247 ha. Flest begränsningar i terrängtrafiken finns i Nyland och Birkaland.

På det sätt som föreskrivs i lagen kan det inrättas en allmän rätt att köra med snöskoter på en led som avskilts från terrängen genom utmärkning (snöskoterled) under den tid marken är snötäckt. En snöskoterled är en i vägtrafiklagen avsedd väg, som är avsedd för snöskotertrafik. Inom ett ödemarksområde kan en snöskoterled anläggas genom ett beslut i underhålls- och dispositionsplanen för området. Ansvarig för en led kan vara en kommun, en samkommun, staten, ett samfund eller en näringsidkare. Den som ansvarar för leden godkänns av kommunen i samband med beslutet om ledplanen.

För att anlägga leden ska göras upp en plan för leden, vilken godkänns genom beslut av den kommunala miljövårdsmyndigheten. Snöskoterleder anläggs på grundval av en laga kraft vunnen ledplan antingen vid en ledförrättning eller genom ett skriftligt avtal mellan markägaren och den som ansvarar för leden. Snöskoterleder får inte anläggas ifall användningen av leden medför avsevärda olägenheter för naturen eller den övriga miljön, naturnäringsarna eller jord- och skogsbruket, allmänt rekreativt bruk eller något annat allmänt eller enskilt intresse. En snöskoterled får anläggas utan samtycke från markområdets eller vattenområdets ägare eller innehavare, om leden är nödvändig för att skapa en allmän trafikförbindelse. På begäran av den som ansvarar för leden kan en led som grundar sig på ett avtal föras in i fastighetsregistret. Då måste man dock ordna en ledförrättning bl.a. för att ange ledens placering.

Den som ansvarar för en snöskoterled ska se till att leden varje år då den tas i bruk är farbar och att det då längs leden placeras ut vägmärken som anger ledens sträckning och platser som innebär väsentlig fara för trafiken samt andra nödvändiga vägmärken. Den som är ansvarig för leden är inte skyldig att ersätta den som använder leden eller tredje part för skador som orsakats dem då de använt leden, om inte skadan har berott på vårdslöshet eller uppsåt av den som upprätthåller leden.

På skogsvägar får man köra med snöskoter under den tid marken är snötäckt, om den som ansvarar för vägen har stängt av den för körning med andra motordrivna fordon.

Terrängtrafiklagen innehåller bestämmelser om terrängtrafikföreselser och parkeringsböter. I lagen föreskrivs också om specialtillstånd från närings-, trafik- och miljöcentralen för rörelsehindrade att göra avvikelser från förbudet eller begränsningen i 4 eller 8 §.

Bestämmelser om allmän hastighetsbegränsning har utfärdats genom förordning. Den största tillåtna hastigheten i terrängen på ett markområde är 60 km/h och på ett isbelagt vattenområde 80 km/h. Om en släpvagn, i vilken man transporterar människor, har kopplats till ett fordon, är högsta tillåtna hastigheten 40 km/h.

I enlighet med terrängtrafiklagen ska tillstånd för återkommande eller permanent anordnande av tävlingar eller övningar med motordrivna fordon i samma terräng sökas hos den kommunala miljövårdsmyndigheten. Tillståndsskyldigheten gäller enligt definitionen på terräng även isbelagda vattenområden.

Den högsta tillsynen över att lagen verkställs och iakttas hör till miljöministeriet och inom sina verksamhetsområden närings-, trafik- och miljöcentralen och i kommunen till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Användningen av motordrivna fordon i terräng övervakas av polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet. Forststyrelsen har övervakat terrängtrafiken på de områden som den besitter. Den allmänna produktsäkerhetsregleringen och iakttagandet av lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) övervakas av Säkerhetsteknikcentralen, regionförvaltningsverken och de kommunala tillsynsmyndigheterna.

2.2 Antalet terrängfordon, deras användning och miljökonsekvenser

Fordon definieras i fordonslagen. Terrängdugliga fordon är bl.a. snöskotrar, fyrhjulingar utan kaross (L7e), lätta fyrhjulingar (L6e) och särskilda terrängfordon som t.ex. terrängfyrhjulingar. Terrängdugliga fordon är dessutom traktorer, vissa motorcykeltyper och vissa motorredskap, vissa person- och lastbilar och terrängduglig materiel i försvarsmakten. År 2009 fanns 115 399 snöskotrar i registret och 103 264 var i trafik. Antalet lätta fyrhjulingar i registret 2009 var

5 892 (innehöll s.k. mopedbilar), traktorfyrhjulingar 655 och fyrehjulingar 13 905. Antalet oregistrerade terrängfyrehjulingar uppgår enligt vissa bedömningar till ca 60 000 – 70 000. I registret finns 365 888 traktorer.

I samband med jord- och skogsbruket förekommer mycket nödvändig terrängtrafik. Åker- och skogsarbetet ska i huvudsak räknas som terrängtrafik. Största delen av snöskotertrafiken är fritidstrafik och har sålunda en särskild betydelse för turistnäringen och rekreationsanvändningen av naturen. Ungefär fyra av tio snöskotrar är registrerade i norra Finland. Varje år registreras cirka 5 000 nya snöskotrar.

I norra Finland har snöskoterkörning fått en viktig plats i turismen. Snöskotrarna har betydelse i synnerhet i programserviceföretags verksamhet. I yrkesbruk är snöskotrar oersättliga i synnerhet inom renskötseln, men de är också viktiga för fiskare och många utövare av skogsbruk i liten skala. En stor del av snöskoterkörningen är enskilda snöskoterägars fritidskörning nära sitt hem eller sin semesterbostad. En sjättedel kör över 200 km per år. Den största gruppen kör över 200 km, men under 1 000 km per år. En tredjedel kör över 1 000 km per år. Över hälften använder mindre än 300 euro om året till bränsle. Snöskotersäsongens längd varierar i Finlands olika klimatzoner. Den kan vara 5 månader lång i norra Finland.

En tredjedel av snöskotrarna är i sportbruk, en tredjedel i nyttobruk och en tredjedel i fritidsbruk. Med snöskotrar i sportbruk kan man i praktiken inte köra utanför lederna i snö. Isbelagda vattenområden är vanligast. Nästmest körs på egen mark och på andras mark med tillstånd. Den mest centrala styrmetoden för terrängtrafiken har varit att leda in trafiken på leder.

Ca 20 000 km snöskoterspår och leder har byggts. Ungefär 4 000 km av lederna har anlagts som leder i enlighet med terrängtrafiklagen. Av dessa finns 3 000 km i Lappland. Det finns ca 5 000 km snöskoterspår i Lappland. På basis av en riksomfattande utredning om snöskoterleder som miljöministeriet lät göra 2008 kan man uppskatta att behovet av ett riksomfattande nät av leder som förenar landskapen är ca 7 500 km. Av dessa leder är ca 80 procent klara.

Snöskoterkörningens största miljökonsekvens är bullret, eftersom körningen sker på områden som man väntar sig ska vara tysta utanför trafiklederna. Bullret kan ändå påverkas genom att hastigheterna sänks och genom placeringen av lederna. Utsläppen från snöskotrar är stora jämfört med körprestationen. Snöskoterbeståndet är ganska gammalt och inbegriper sålunda mest gammalmodiga tvåtaktsmotorer. Nya snöskotrar är i allt större utsträckning utrustade med moderna två- eller fyrtaktsmotorer, som i fråga om specifika utsläpp motsvarar de krav som ställs på väg- och vattentrafik. Eftersom snöskoterkörning endast förekommer under den tid marken är snötäckt, är konsekvenserna för jordmånen och vattendragen obetydliga.

Under barmarkstiden rör man sig bl.a. med motorcyklar, mopeder, terrängfyrehjulingar, traktorer och terrängbilar i terrängen. Eftersom det är beroende av tillstånd att köra med motordrivna fordon på ett markområde i terrängen, begränsas körningen till områden som man fått tillstånd att använda. Det är förbjudet att köra med ett terrängfordon som inte registrerats för vägtrafikbruk på vägen med undantag för tillfällig användning av terrängfordonet på väg. För tävlingar och övningar krävs dessutom tillstånd från den kommunala miljövårdsmyndigheten eller miljötillstånd.

Trafikprestationen i terrängtrafiken räknat i kilometer eller ton är liten jämfört med trafikprestationen bl.a. på enskilda vägar. Trafikprestationen på enskilda vägar är åter ungefär två procent av trafikprestationen på allmänna vägar.

2.3 Problem med regleringen av terrängtrafiken

Sedan gällande terrängtrafiklag stiftades har det kommit ut en helt ny fordonsgrupp på marknaden, fyrehjulingar i kategori L, lätta fyrehjulingar och motsvarande oregistrerade fordon som är avsedda för terrängbruk, s.k. terrängfyrehjulingar. Dessa fordon växer i popularitet tack vare sin mångsidighet, relativa förmånlighet och lätthanterlighet. Antalet terrängfyrehjulingar antas öka, om snötäcket minskar ytterligare. På motsvarande sätt minskar förutsättningarna för snöskotertrafik

i södra Finland. Antalet terrängfyrhjulingar uppskattas 2010 vara ca 80 000. Leder för terrängfyrhjulingar har anlagts i någon mån. Terrängfyrhjulingsledernas juridiska natur är oklar och bör därför definieras i lag. Eftersom terrängtrafiken på barmark måste fås styrd till leder, bör lagen innehålla ett förfarande även för anläggandet av leder på barmark på samma sätt som för snöskoterleder.

Definitionen på ett område som är avstängt för allmän trafik har varit oklar med avseende på tillämpningen av åldersgränsen. Är t.ex. gårdar och andra områden som tagits i särskilt bruk avstängda eller inte? I trafikskadenämndens tillämpningsdirektiv 2/2007 konstateras att avstängningen av områden ska göras så effektivt att ingen annan trafik kan få tillträde till området. Som trafik betraktas också lätt trafik, dvs. fotgängare och cyklister.

Åkrar och gårdscentrum är i huvudsak terräng. Den nuvarande ovillkorliga åldersgränsen 15 år motsvarar inte landsbygdsbefolkningens uppfattningar om lämplig åldersgräns bl.a. i åkerarbeten. Åldersgränsen har varit problematisk även i vissa turismtjänster. För ungdomar tillverkas lämpliga fordon för körning i snö och terräng. Kraven på användningen av dessa fordon bör preciseras. Behovet av att definiera områden och fordon måste göras klarare med tanke på trafikövervakningen.

Det största problemet med regleringen hänför sig till snöskoterspår och leder. Snöskoterspår är ofta likadana som snöskoterleder. Ett spår är terräng och en led är en sådan väg som avses i vägtrafiklagen. På vägen krävs körkort, men inte i terräng. En led är avsedd för det allmänna trafikbehovet. Ett spår kan däremot vara anlagt för ett enskilt behov. Ett spår kan anläggas genom avtal med markägaren och tredje part behöver i nuläget inte beaktas. För anläggandet av en led krävs däremot en plan som godkänts av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. För godkännande krävs vissa krav i fråga om miljö och säkerhet. Tredje part bör beaktas i planen. Kommunen fastställer vem som ansvarar för leden. En led kan anläggas antingen genom en ledförrättning eller genom ett avtal. Ett problem med regleringen av terrängtrafiken

är att den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten inte får tillräcklig erfarenhet av förfarandena, om de tillämpas sällan och litet. Lederna går ofta över kommungränserna. Få snöskoterleder har anlagts jämfört med snöskoterspår. Det förfarande som avses i lagen har upplevts som besvärligt och onödigt, eftersom man även annars har kunnat avtala om leder i samband med anläggandet av spår.

Förfarandet för fastställande av en plan för en snöskoterled i enlighet med gällande terrängtrafiklag och tillståndsprövningen i anslutning till övningar och tävlingar i terräng har gjort rättigheterna för den som inleder projekt oklara i fråga om huruvida tillståndsbeslutet grundar sig på ändamålsenlighets-synpunkter eller rättsprövning.

I takt med att terrängtrafiken ökat har även utvecklingen för terrängtrafikolyckor visat på en ökning under hela 2000-talet. Undersökningskommissioner har under 2000-talet undersökt 27 terrängfyrhjulingsolyckor, där 13 förare omkommit och 12 förare samt 5 passagerare blivit skadade. Ursprungsoolyckor i högre körhastigheter har i regel inträffat på grusbelagda landsvägar eller småvägar. Olyckor som inträffat i lugnare hastigheter har på motsvarande sätt skett i svåra terrängkörningsförhållanden, såsom i branta sluttningar i skogar eller grustag. En delfaktor i olyckor med terrängfyrhjulingar har varit okunskap om fordonets egenskaper eller ett klart nonchalerande av den egna säkerheten. Endast var fjärde förare hade hjälmen rätt fastsatt på huvudet. Hälften av förarna (14) råkade ut för en olycka i berusat tillstånd. År 2008 ersattes 52 skadefall från trafikförsäkringen. Försäkringsplikten gäller alla terrängfyrhjulingar.

I de snöskoterolyckor som inträffat under åren 1996–2009 har 169 personer omkommit. På isområden har 114 personer (68 %) och på vägar 32 personer (20 %) omkommit i snöskoterolyckor. På snöskoterspår har omkommit sju och på snöskoterleder två personer. I kollisioner med strandträd eller andra föremål omkom 24 personer. Av dem som omkommit på isområden var 65 % alkoholpåverkade. På andra ställen i terrängen har 14 personer omkommit. År 2009 inträffade inga snöskoterolyckor med dödlig utgång på vägområden.

Genom att anlägga leder kan snöskoterförarna dirigeras bort bl.a. från bedrägliga isområden. Ett nät av leder ger även räddningspersonalen en möjlighet att vidta förberedelser i händelse av olyckor. Snöskoterleder har visat sig vara säkra för snöskoterförare.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målsättningen för propositionen är att revidera terrängtrafiklagen så att den bättre än nu täcker behoven av reglering och ordnande av terrängtrafiken. Målet är att förbättra trafiksäkerheten, förbättra miljöskyddet, öka myndigheternas kompetens samt förbättra medborgarnas deltagande och rättsskydd. Avsikten är också att förbättra rättsskyddet för personer som ansvarar för led- och banprojekt. Lagreformen påverkar inte markägarens eller innehavarens ursprungliga rätt att besluta om terrängtrafiken på sina marker.

Terrängtrafiklagen föreslås bli reviderad så att den även ska innehålla bestämmelser om terrängtrafikleder som används vid barmark.

Genom gällande terrängtrafiklag har föreskrivits att motordrivna fordon i terräng får framföras av personer som fyllt 15 år. Åldersgränsen gäller inte områden som är avstängda för allmän trafik. I synnerhet i jordbruksarbeten har denna åldersgräns upplevts som problematisk och lagen har inte följts i detta avseende. Man har kunnat tänka att åldersgränsen inte gäller åkerområden och gårdscentrum, eftersom det förekommer så liten annan trafik där. Åldersgränsen har varit problematisk och svår att förstå även på gårdsområden och i turismtjänster. Det föreslås att ålderskravet görs flexibla, även om grundkravet på 15 år inte förändras, eftersom det samtidigt är den straffrättsliga ansvarsåldern. Det är i vissa fall möjligt att göra avvikelser från åldersgränsen, dock endast under tillräcklig övervakning av en person med körrätt för motsvarande fordon. Den ur övervakningssynvinkel besvärliga definitionen på områden som är avstängda för allmän trafik kunde preciseras. Åker- och gårdsområden ska i fortsättningen entydigt vara terräng. På dessa områden ska leder som är byggda för

trafik och klart utmärkta i terrängen däremot vara vägar på samma sätt som hittills. Körspår för jord- och skogsbruksfordon och inom renhushållningen ska inte vara vägar.

Den generella skyldigheten att märka ut ett regionalt förbud eller en begränsning föreslås bli överförd från de regionala miljöcentralerna till kommunerna som en lokal verkställighetsåtgärd. Även i sjötrafiklagen är det i första hand kommunerna som ansvarar för att märka ut regionala förbud och begränsningar.

Det blir obligatoriskt att följa de lagstadgade förfarandena vid anläggandet av snöskoterleder och terrängtrafikleder. En stor del av de nuvarande avtalsbaserade s.k. snöskoter-spåren blir sålunda snöskoterleder efter en övergångsperiod. Snöskoterleder med få miljökonsekvenser och liten trafik blir utanför lagens reglering. Genom detta eftersträvas en proportionell reglering. Snöskoterleder är sådana vägar som avses i vägtrafiklagen (267/1981) och på vilka trafikreglerna i vägtrafiklagen samt föreskrifter för förare och fordon ska följas. Genom det anläggningsförfarande som anges i lag kan även tredje parts intressen säkerställas liksom även det allmänna intresset. Snöskoterleder är i bruk endast den tid marken är snötäckt.

I terrängtrafiklagen definieras förutom snöskoterleder nu även leder som är avsedda för trafik med andra motordrivna fordon och ska kallas terrängtrafikleder. Syftet är att förverkligandet av snöskoterleder ska omfattas av det planeringsförfarande som anges i lag. Sålunda tryggas olika parters möjligheter att påverka bättre. En led kan vara i bruk året om. Med avvikelse från snöskoterleder är terrängtrafikleder terräng och sålunda ska trafikreglerna i terrängtrafiklagen följas på dem. Eftersom terrängtrafiklagen inte innehåller några detaljerade beteenderegler för trafiken, hänvisas i lag till de allmänna beteenderegler i vägtrafiklagen, t.ex. att fordon ska framföras längs höger kant och att ett tillräckligt avstånd ska hållas till den som kör framför. Brott mot bestämmelserna ska straffas som för underlåtenhet att iakttäta den omsorg och försiktighet som föreskrivs i 5 §. I samband med att en led planeras och anläggs kan även trafiksäkerheten på leden bäst bedömas. I enlighet med vägtrafiklagen är det i regel förbjudet att använda terrängfordon på väg.

Eftersom snöskoterleder och terrängtrafikleder i fortsättningen kan anläggas genom ett avtal bl.a. för ett enskilt ändamål, föreslås att den ansvariga för leden utom kommunen, samkommunen, staten, samfundet eller näringsutövaren kan vara även markägaren eller innehavaren. En led kan vara enskild eller allmän. Det ska alltid vara avgiftsfritt att använda en allmän led som anlagts i form av servitut. En enskild led kan vara avgiftsbelagd eller avgiftsfri eller i allmänt bruk enligt vad den som ansvarar för leden bestämmer. Den som ansvarar för en enskild led kan välja vem som använder leden (kunder).

För att kunna anlägga en snöskoterled eller en terrängtrafikled ska den som ansvarar för leden göra upp en ledplan. Enligt gällande lag beslutar den kommunala miljövårdsmyndigheten om godkännandet av ledplanen. Det föreslås att godkännandet av ledplaner överförs till närings-, trafik- och miljöcentralerna, som även annars fattar beslut om regionala terrängtrafikbegränsningar och förbud. Det har förekommit ganska få fall av fastställande av ledplaner i kommunerna och snöskoterledsprojekten har i huvudsak varit överkommunala. Genom att godkännandeförfarandet centraliseras till större enheter, kan betydande kostnadsinbesparingar nås och samtidigt skulle godkännandet bli enhetligare och bedömningskompetensen öka. Vid närings-, trafik- och miljöcentralerna ska även den tidigare kompetensen kring terrängtrafiksäkerheten som koncentrerats till vägdistrikten vara tillgänglig och kunna utnyttjas som en del av besluten om godkännande av lederna.

En ledplan kan godkännas, om den uppfyller de krav som anges i lagen. Den som inleder ett ledprojekt har alltså i princip rätt att anlägga en led. Prövningen av godkännande jämförs sålunda t.ex. med miljötillståndsprövning. I förfarandet för godkännande har myndigheten dock rätt att ställa villkor för verksamheten eller ändra planen, om det behövs för att de krav som angetts i lagen ska uppnås.

Sedan ledplanen godkänts finns det två anläggningssätt. Snöskoterleder kan anläggas direkt genom avtal med markägaren eller oberoende av om markrådets eller vattenområdets ägare gett sitt samtycke, om leden är nödvändig för att skapa en allmän trafik-

förbindelse eller med tanke på allmänt rekreativt bruk och den inte medför avsevärda olägenheter för ägaren eller innehavaren av markområdet eller för renskötseln. Eventuella skador och men ska ersättas av den som ansvarar för leden. Terrängtrafikleder kan anläggas endast genom avtal.

En avtalsbaserad led kan tas i bruk sedan ledplanen vunnit laga kraft. Under vissa förutsättningar kan den byggas trots att ändring har sökts. En led som baserar sig på en ledförrättning kan däremot tas i bruk, då ersättningarna har betalats och leden har märkts ut och byggts i terrängen. Den som ansvarar för leden beslutar om att ta leden i bruk.

Det föreslås att ledansvarigas rättigheter ska fogas till uppgifterna och ansvaret för den som ansvarar för en led. När en led är avsedd för ett enskilt ändamål, har den som ansvarar för leden rätt att bestämma vad leden används till och vem som får använda den. En avgift får tas ut för användningen av en enskild led. Valet av användare får dock inte vara diskriminerande. Styrningen av användningen ska i enlighet med lagens tillämpningsområde endast gälla trafik med motordrivna fordon. På snöskoterleder iaktas trafikreglerna i vägtrafiklagen och på lederna gäller samma slags rörelsemöjligheter utan ett motordrivet fordon som på allmänna och enskilda vägar.

Grunderna för indragning av leder preciseras så att en led som anlagts för enskilt bruk dras in antingen på ansökan av den som ansvarar för leden eller genom försorg av myndigheten, om leden inte uppfyller de lagstadgade villkoren för anläggandet eller leden anses strida mot avtalet.

Till straffbestämmelserna föreslås bli fogat försummelse av övervakningsskyldigheten i anslutning till överlåtelse av fordon samt överträdelse av bestämmelserna om tillståndsplikt för anläggande av leder och tävlingar och övningar. Straffbestämmelserna kompletteras med bestämmelser om att avstå från åtgärder och bestämmelser som gäller rättelse av överträdelser eller försummelser.

Bestämmelserna kompletteras även med bestämmelser som gäller förpliktande att lägga fram en ledplan och handräckning.

Grunderna för beviljande av tillstånd för tävlingar och övningar preciseras så att till-

stånd beviljas om banan uppfyller de lagstadgade villkoren för anläggande av leder.

4 Propositionens konsekvenser

Tillsynen över iakttagandet av lagen och de övriga myndighetsuppgifterna i lagen förblir i huvudsak hos samma myndigheter som avses i gällande lag. Ledförfaranden överförs från kommunerna till statens närings-, trafik- och miljöcentraler. Propositionen antas inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser och reformen orsakar inte myndigheterna några väsentliga merkostnader och kräver ingen personalökning med anledning av övergångsperiodens längd. Antalet regionala förbud och begränsningar antas inte öka nämnvärt och eventuella beslut ska vara avgiftsbelagda. Att ändra snöskoterspår till snöskoterleder under övergångsperioden orsakar arbete vid närings-, trafik- och miljöcentralerna. Avsikten är att arbetsmängden ska minskas genom bra anvisningar. Vissa regionala närings-, trafik- och miljöcentraler kan för att effektivisera styrningen anvisas som riksomfattande terrängtrafikmyndigheter. Vid Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral är den uppskattade tilläggsarbetsmängden 0,25 årsverken om året under ca 10 års tid. Därefter kan antalet fall antas vara några per år och centrum. Godkännande av ledplaner är avgiftsbelagt i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten. Uppskattad storlek på avgiften är 500–1000 euro.

Besluten om tävlings- och övningsbanor ska avgöras som lokala frågor i kommunerna. Det finns enligt uppskattning endast en eller några banor och ansökningar som gäller banor per kommun.

Avsikten är inte att genom förslaget till ändring av lagen ingripa i den rätt att röra sig på området som avses i gällande terrängtrafiklag. Terrängtrafiken är enligt gällande lag beroende av markägarens tillstånd och för vissa terrängtrafikbehov finns undantag. På statens marker har Forststyrelsen beviljat ortsborna terrängtrafikstillstånd för nödvändig trafik.

Genom propositionen utökas tredje parts påverkan på snöskoterleder och terrängtrafikleder och samtidigt förbättras rättsskyddet för den som ansvarar för ett projekt. Målet är att

terrängtrafiken genom bestämmelserna ska koncentreras till välplanerade leder och eventuella trafikolägenheter, såsom konsekvenser för jordmånen och buller, sålunda undvikas. Den tid då marken är snötäckt antas bli allt kortare i synnerhet i södra Finland. Därför är målet att genom propositionen också förbereda för en reglering av terrängtrafik på barmark.

Gällande terrängtrafiklag baserar sig till stor del på beaktandet av miljöaspekter. Genom de ändringar som nu föreslås utökas möjligheterna att främja trafiksäkerheten som en del av godkännandet av ledplaner och villkoren för leder. Närings-, trafik- och miljöcentralernas trafiksäkerhetskompetens som tidigare hört till vägdistrikten kan på så vis genom besluten om godkännande göras till bindande säkerhetsnormer för den som ansvarar för en led. Genom att anlägga leder styrs snöskoterförare i fortsättningen mera än tidigare bort från isområden där olyckor inträffar. Genom att anlägga terrängtrafikleder kan man förvänta sig att få till stånd motsvarande säkerhetsfördelar som har uppnåtts genom att snöskotertrafiken koncentrerats till leder.

Att ändra snöskoterspår till snöskoterleder påverkar möjligheterna att transportera jaktvapen. Det är förbjudet att transportera jaktvapen med motordrivna fordon i terräng på samma sätt som på snöskoterspår. Däremot får ett jaktvapen transporteras oladdat och skyddat på snöskoterleder som är vägar. På så vis ökar snöskoterlederna möjligheterna att transportera jaktvapen, vilket kan ha effekt för övervakningen av jakten.

Genom att åldersgränserna görs klarare för olika fordon skapas ramar för en övervakad användning av dessa fordon. Genom att precisera ansvar och straff kan man bättre än tidigare ingripa i verksamhet som strider mot bestämmelserna. Den ökande tillverkningen av fritidsfordon som är avsedda för barn har redan beaktats bl.a. i en standard för terrängfyrhjulingar. Säkerställandet av säkerheten förutsätter att konsumenterna redan i samband med anskaffningen har entydig information om hur dessa fordon enligt bestämmelserna ska användas och vilka påföljder försummelse av skyldigheterna kan leda till.

Utvecklandet av säkerheten i terrängtrafiklagen hänför sig förutom till konsumentfrågor även till aspekter som regleras genom vägtrafiklagen och fordonslagen. Genom att utveckla samarbetet mellan olika myndigheter uppnår man en allt större enhet och klarhet. Bl.a. ett förenhetligande av bestämmelserna om användning av skyddshjälp och registrering av terrängfyrhjulingar är under beredning.

5 Beredningen av propositionen

Riksdagens biträdande justitieombudsman har i sitt avgörande den 15 november 2002 ansett att gällande lagstiftning har gjort det möjligt att snöskoterspår som i praktiken motsvarar allmänna snöskoterleder har kunnat anläggas utan ett förfarande enligt terrängtrafiklagen, dvs. utan att medborgarna haft en lagenlig möjlighet att delta i och påverka beslutsfattandet. Biträdande justitieombudsmannen ansåg att gällande lagstiftning och den etablerade tolkningspraxisen för lagen är problematisk. Biträdande justitieombudsmannen ansåg att en ändring av den rådande situationen förutsätter lagstiftningsåtgärder. Biträdande justitieombudsmannen delgav miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet sina synpunkter.

Statsrådets justitiekansler har i sitt avgörande den 25 oktober 2005 tagit ställning till behovet av en revidering av terrängtrafiklagen. Justitiekanslern har ansett att rättsskyddet för personer som orsakas men av anläggandet av snöskoterspår inte har förverkligats och att den juridiskt oklara situationen har dragit ut på tiden. Justitiekanslern ansåg att miljöministeriet ska stöda beredningen av propositionen så att utfärdandet åtminstone inte fördröjs på grund av för små resurser.

Miljöministeriet har berett en reform av terrängtrafiklagen genom att göra vissa

grundläggande utredningar om terrängtrafik. Miljöministeriet har utrett finansieringen av snöskoterleder (Betänkande av arbetsgruppen för terrängtrafikavgifter 755/2005), användningen av snöskoterbeståndet (Finlands miljö 53/2006), buller i snöskotertrafiken (Finlands miljö 33/2007) och mål för ett nätverk av snöskoterleder (Miljöministeriets rapporter 3/2009).

För lagberedningen har miljöministeriet samlat ett kontaktnätverk av experter som består av representanter för kommunikationsministeriet, försvarsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet, rörliga polisens stab och underenheter, Norra Savolax miljöcentral, Lapplands miljöcentral, Finlands Kommunförbund, Forststyrelsen, Trafikförsäkringscentralen, Vägföreningen i Finland och Friluftforum. Frågor som gäller terrängtrafiken i Lappland har behandlats särskilt vid möten som ordnats av Lapplands miljöcentral. Separata förhandlingar har förts med sametinget, representanter för renhushållningen, Maa- ja metsätöluottajain Keskusliitto och Finlands naturskyddsförbund.

Utifrån förarbetena har lagförslaget beretts i en arbetsgrupp som bestått av representanter för miljöministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, inrikesministeriet/Rörliga polisen och Finlands Kommunförbund. Utlåtanden om arbetsgruppens preliminära förslag har begärts från 113 instanser. Utlåtanden erhöles från 35 instanser. Arbetsgruppen färdigställde sitt förslag på basis av utlåtandena. En förhandling enligt 9 § i sametingslagen (974/1995) hölls den 13 oktober 2010.

Miljöministeriet begärde utlåtanden om förslaget från inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, justitieministeriet, Forststyrelsen och Finlands Kommunförbund.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1 kap. Allmänna bestämmelser**

1 § Lagens syfte. Terrängtrafiklagens huvudsakliga syfte förblir oförändrat. Innehållet i lagens syfte preciseras dock så att även ordnande av terrängtrafikförhållandena nämns som lagens syfte. Målet är att terrängtrafiken ska dirigeras till leder. Med avseende på säkerhet och miljöskydd är det viktigt att trafiken styrs till leder. Genom terrängtrafiklagen ordnas redan nu i praktiken terrängtrafikförhållandena bl.a. för behoven inom turism och fritidsverksamhet.

2 § Tillämpningsområde. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll. Lagens tillämpningsområde ska även gälla terrängtrafikleder som definieras närmare i 13 §. Leder kan således anläggas även för andra terrängfordon än snöskotrar. Lagen ska fortfarande gälla endast trafik med motordrivna fordon. Definitionen på farkoster föreslås bli preciserad så att den överensstämmer med motsvarande definition i sjötrafiklagen.

3 § Definitioner. Det föreslås att paragrafens 2 punkt preciseras, eftersom möjligheten att anlägga en terrängtrafikled för motordrivna fordon i terrängen föreslås i lagen. Med ett område som är avsett för terrängtrafik avses en terrängtrafikled och ett tävlings- och övningsområde enligt 30 §. Definitionen på väg och terräng ändras inte jämfört med gällande lag. Vid tillämpningen av gällande terrängtrafiklag har det dock ur terrängtrafiklagens synvinkel varit oklart, om vägar som inte omfattas av definitionen på väg i 2 § i vägtrafiklagen är vägar eller terräng ur terrängtrafiklagens synvinkel. Avsikten är att alla områden ska vara antingen väg eller terräng. Inga andra områden finns. Enligt 2 § i vägtrafiklagen avses med väg som allmän benämning allmän och enskild väg, gata, byggnadsplaneväg, snöskoterled och torg samt annat område som är avsett för allmän trafik eller allmänt används för trafik. Dess-

utom finns även andra vägar som alltså inte heller är terräng. I enlighet med vedertagen rättspraxis är andra vägar sådana vägar på vilka det inte förekommer annan trafik än till vissa fastigheter. Dessa är t.ex. vägar, ägovägar, åkervägar och skogsvägar som leder till en eller flera fastigheter. Leder som finns på gårdar är vägar. Körspår och fordonsspår som jord- och skogsbruket lämnar i terrängen är inte vägar utan terräng, eftersom inga väganläggningsarbetet har gjorts för dem, t.ex. utjämning av grunden och dikning. Gårdar, åkrar, skogar och isbelagda vattenområden är terräng.

2 kap. Rättigheter och begränsningar i terrängtrafiken

4 § Rätt att färdas i terrängen. Kapitlets rubrik föreslås bli ändrad så att den bättre motsvarar kapitlets innehåll. Markägarens rättigheter att tillåta eller själv utöva terrängtrafik på sina marker är oförändrade. Den kommunala parkeringsövervakningen har konstaterat att fordon som ska bogseras, dvs. släpvagnar och släpanordningar är problematiskt med tanke på övervakningen. För tydlighetens skull ska de jämsställas med motordrivna fordon, så att man får en klar grund för den kommunala parkeringsövervakningens ingripande i olovlig stanning och parkering av fordon som ska bogseras. Grunden för ingripande skulle också gälla terrängtrafikförseelser.

Lagen om upphävande av lagen om naturaprestationer för krigsväsendets räkning under fredstid (552/2007) trädde i kraft 1.1.2008. För närvarande ingår bestämmelser om försvarsmaktens rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än fastigheter som är i stadigvarande bruk i 14 § i lagen om försvarsmakten (551/2007), enligt vilken försvarsmakten har rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än fastigheter som stadigvarande används av försvarsmakten, om det är nödvändigt med tanke på militär övningsverksamhet eller en höjning av försvarsberedskapen. Med tanke på försvarsmaktens terrängtrafikbehov är för-

farandet enligt 14 § i lagen om försvarsmakten överdimensionerat och komplicerat. Därför föreslås att försvarsmakten läggs till i 2 mom. 1 punkten. Avsikten är inte att med en bestämmelse i den allmänna lagen om terrängtrafik ersätta den särskilda bestämmelsen i 14 § i lagen om försvarsmakten om tillfällig rätt att använda fastigheter. Rätt att röra sig med, stanna eller parkera ett motordrivet fordon på ett markområde i terrängen utan markägarens tillstånd ska endast gälla sådana uppgifter inom försvarsmakten som på grund av kravet på skyndsamhet inte gör det möjligt att avtala om saken med fastighetens ägare på förhand. Försvarsmaktens terrängtrafikbehov hänför sig t.ex. till motormarschövningar samt rekognosceringar och försvarsmaktens utbildningsverksamhet.

I en totalreform av gruvlagen som behandlas i riksdagen (RP 273/2009 rd) ingår en ändring i 4 § i terrängtrafiklagen som gäller rätt att färdas inom ett malmlättnings- eller gruvområde.

5 § Användning av motordrivna fordon i terräng. I terrängtrafiklagen finns inga detaljerade beteenderegler som i vägtrafiklagen. Med tanke på förutsägbarheten bör man röra sig på terrängtrafikleder enligt samma principer som på vägar och på snöskoterleder. Trafikmärken som satts upp längs terrängtrafikleder ska följas. Den som färdas på en terrängtrafikled ska kunna lita på att mötande fordon väjer för varandra till höger och att den som kommer emot använder högerkanten t.ex. när sebarheten är otillräcklig på grund av ett backkrön eller en kurva. Den som rör sig på en led ska kunna lita på att den som kör bakom inte kör på även om man själv måste stanna sitt eget fordon. Där lederna korsar varandra ska man samtidigt väja för fordon som kommer från höger. Fordonets fart ska anpassas efter trafiksäkerheten. Fordon ska använda körljus när det framförs i mörker eller skymning. I terrängtrafiklagen föreskrivs inga särskilda trafikregler utan i lagen anges en norm där man hänvisar till motsvarande trafikregler i 2 kap. i vägtrafiklagen. Överträdelser av trafikreglerna för terrängtrafikleder är straffbara som terrängtrafikförseelser.

6 § Åldersgräns. Definitionen av områden som tagits i särskilt bruk, t.ex. gårdar, åkrar

och ”områden som är avstängda för allmän trafik” och deras betydelse för tillämpningen av åldersgränsen i lagen har varit oklar. Trafikskadenämnden har i sitt ställningstagande den 26 oktober 2007 ansett att ”områden som avskilts för trafik” ska avskiljas så effektivt att trafik inte kan få tillträde till området. Med trafik avses också lätt trafik, dvs. fotgängare och cyklister. Avskiljningen kan ske med hjälp av olika konstruktioner eller övervakning eller en kombination av dem. Nämnden ansåg att kraven på avskiljning inte uppfylls enbart av att vägen till en bana som anlagts i skog, på åker eller på isen avstängts för trafik. Enbart en flagglina uppfyller inte heller kraven på avskiljning utan övervakning. I definitionen på områden som är avstängda för allmän trafik har i gällande terrängtrafiklag tagits in bl.a. fabriks-, hamn- och lagerområden, där trafiken kan vara livlig, korsande och tung.

Arbetsplats-, fabriks-, hamn-, lager- eller tävlingsområden lämpar sig inte för barn under 15 år. Därför föreslås att definitionen i gällande lag ska preciseras. Den nya definitionen motsvarar definitionen i trafikförsäkringslagen (279/1959). Ett område som är avstängt för annan trafik kan vara en väg eller terräng.

Åldersgränsen är fortfarande 15 år på grund av det straffrättsliga ansvaret och körkortskraven. Åldersgränsen 15 år har ansetts vara problematisk i synnerhet på jordbruksområden och gårdar där det inte förekommer allmän trafik. Enligt förslaget får ett fordon ändå överlåtas till barn som inte fyllt 15 år, men 12 år, om fordonet körs på ett område där det inte förekommer annan oövervakad trafik och om den som överlåter fordonet och en myndig person med körkort för fordonet övervakar körningen. Den som överlåtit fordonet svarar för säkerheten när ett barn under 15 år kör. Direkt övervakning innebär att den som överlåter fordonet har försäkrat sig om att den som övervakar körningen befinner sig nära det område där fordonet körs så att han eller hon vid behov kan hjälpa och ingripa i körningen. Körrätten ska gälla terrängen på markområden. Körrätt ska inte förekomma på en terrängtrafikled där det kan förekomma annan oövervakad trafik. Byggda gårds- och

åkervägar är s.k. andra vägar, på vilka inte tillämpas terrängtrafiklagen.

På markområden i terrängen är trafiken på grund av hinder i terrängen och den allmänna tillståndsplikten för markägare i terrängtrafik inte fri jämfört med vägtrafiken. På grund av svåra terrängförhållanden och perifert läge förekommer det inte nödvändigtvis annan trafik i terrängen. Sålunda kan t.ex. den som bedriver renhushållning anlita ungdomar i renhushållningsarbeten i terrängen. De övriga renkarlarnas körning på samma område betraktas som övervakad trafik. Enligt samma princip ska bl.a. åkerarbeten vara möjliga för ungdomar, eftersom andra inte får köra ut på åkern utan jordbrukarens tillstånd.

På isbelagda vattenområden är trafiken en allmän rättighet och sålunda fri och oövervakad. Även trafiken på snöskoterleder och terrängtrafikleder är till karaktären oövervakad, eftersom den tillåtna trafiken inte begränsas sig till en enskild markägare eller innehavare.

Lantbruksföretagarna omfattas av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare. Olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kan tecknas för familjemedlemmar över 18 år som deltar i jordbruksarbeten. För barn över 12 år kan också tecknas en frivillig olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Försäkringslagstiftningen för lantbruksföretagare utgår alltså ifrån att barn deltar i jordbruksarbeten först när de fyllt 12 år.

Barn under 12 år får framföra ett motordrivet fordon på andra ställen i terrängen än på en terrängtrafikled under handledning av en myndig person som innehar kör rätt för motsvarande fordon. Med handledning avses att den som överlåter fordonet är närvarande och följer och handleder körningen. Den som ansvarar för körhandledningen ska se till att det inte förekommer någon annan oövervakad trafik på området och att man inte kommer ut på vägen från körområdet och att det inte finns risk för urspårning till vägen. Den som överlåter fordonet svarar för att körhandledningen är tillräcklig. En bestämmelse om ansvaret för den som överlåter ett fordon finns i 6 a §. Fordonet ska vara lämpligt för föraren. Fordonet ska uttryckligen vara planerat för att användas av barn och sålunda även stå utanför regleringen av typgodkännande i for-

donslagstiftningen. Dessa är bl.a. terrängfyrhjulingar, snöskotrar och crosscyklar för barn. Genom att utöka de vuxnas ansvar vid användningen av fordon som är avsedda för barn och genom att precisera bestämmelserna för användningen av sådana fordon, ges också bättre möjligheter att ingripa i användning som strider mot bestämmelserna.

På snöskoterleder gäller åldersgränsen 15 år på grund av kravet på körkort. För körande på terrängtrafikleder förutsätts att föraren är 15 år, eftersom det kan förekomma annan oövervakad trafik på leden.

6 a § Överlåtarens ansvar. Bestämmelser om ansvaret för den som överlåter ett fordon föreslås genom en ny paragraf. Ett fordon får överlåtas att framföras av ett barn under 15 år endast om den som överlåter fordonet har säkerställt att fordonet lämpar sig för föraren, föraren har nödvändiga kunskaper om fordonets funktion samt tillräcklig beredskap att framföra det. Den som överlåter fordonet ska se till att föraren har behörig skyddsutrustning. Vägtrafiklagens 89 § förutsätter bl.a. att föraren ska se till att barn under 15 år använder skyddshjälm.

Överlåtarens ansvar enligt 6 a § gäller även på områden enligt 6 § 2 mom. som är avstängda för annan trafik.

Den som överlåter ett fordon ska sörja för att bestämmelserna i 5 § om användningen av motordrivna fordon följs. Bestämmelsen förutsätter bl.a. att föraren iakttar den omsorg och försiktighet som omständigheterna kräver för undvikande av fara och skada. Ett motordrivet fordon ska i terräng användas så att skador på och olägenheter för naturen och den övriga miljön, fastigheter och naturnärningar undviks samt så att bosättningen och den övriga miljön inte störs i onödan.

9 § Behandling av förbuds- och begränsningsärenden. En framställan om att regionala förbud eller begränsningar ska utfärdas kan också göras av ägaren till ett vattenområde, eftersom ett isbelagt vattenområde hör till tillämpningsområdet för terrängtrafiklagen. Det är nödvändigt att informera om ansökan, eftersom begränsningen eller förbudet vanligen gäller alla som rör sig på området. Därför föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som gäller information.

Till de sammanslutningar som ska höras hör bl.a. en organisation eller stiftelse vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård eller trivseln i boendemiljön och inom vars verksamhetsområde miljökonsekvenserna uppträder. Bestämmelsen motsvarar till dessa delar 97 § i miljöskyddslagen. Förutom ovan nämnda sammanslutningar blir det också aktuellt med t.ex. en sammanslutning som bedriver terrängtrafik eller turismservice.

11 § Utmärkning av förbud eller begränsningar. Utmärkning av områden med begränsningar eller förbud är lokal verksamhet. Med stöd av sjötrafiklagen ska kommunen märka ut motsvarande begränsningsområden. Därför föreslås att ett förbuds- eller begränsningsområde ska märkas ut av kommunen. I detta avseende förenhetligas regleringen.

3 kap. **Snöskoterleder och terrängtrafikleder**

13 § Snöskoterled och terrängtrafikled. Rubriken för kapitlet föreslås bli ändrad, eftersom kapitlet om leder gäller både snöskoterleder och terrängtrafikleder. På så vis bereder man sig på behovet av leder för s.k. terrängfyrhjulingar.

Terrängtrafikens verkningar och trafikmängder inverkar på behovet av trafikreglering. Därför föreslås att den reglering som avses i lag inriktas på leder vars verkningar och trafikmängder inte kan anses obetydliga. Regleringen av trafiken ska vara proportionerlig. Trafikens mängd, trafikens karaktär och trafikens läge påverkar behovet av trafikreglering. I tätorter och områden för semesterbebyggelse finns ett större behov av trafikreglering än i glesbygden. I glesbygden kan trafiken vara regelbunden och bestående, och inte påverka tredje part, den allmänna trafiksäkerheten eller miljövården. Sålunda uppfyller bl.a. lågtrafikerade spår i glesbygden inte definitionen på led och omfattas inte av den planeringsskyldighet som anges i lag. Även på bebyggda områden kan ett spår anses ha obetydliga verkningar och trafikmängder, om nyttjanderätten till spåret är begränsad så att det inte finns något regleringsbehov med avseende på säkerheten, miljöskyddet eller tredje part. Behovet av trafikre-

glering anses i allmänhet föreligga, om nyttjanderätten till leden är obegränsad. Sådana är t.ex. många av Forststyrelsens nuvarande avgiftsbelagda spår och leder för kunderna vid turistcentrum. Behovet av trafikreglering påverkas inte av att användningen av leden är avgiftsbelagd.

Leder med obetydlig trafik och obetydliga verkningar är vanligen avsedda endast för en viss fastighet eller vissa fastigheter eller för en viss användargrupp eller trafiken i övrigt är obetydlig. Användningen ska vara övervakad så att det inte förekommer någon allmän obegränsad nyttjanderätt på leden. Trafikmängden ska vara obetydlig så att terrängtrafikreglerna i vägtrafiklagen inte behövs sätts i kraft och att det inte är nödvändigt att närmare på förhand utvärdera säkerhets- och miljöfrågor för spåret eller dess konsekvenser för andra berörda. Trafiken är beroende av markägarens tillstånd och föraren omfattas av de allmänna förpliktelseerna för förare i 5 § i terrängtrafiklagen. En lågtrafikerad led används vanligen t.ex. av en hobbyklubb eller ett företag.

Den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen bedömer vid behov om det är fråga om en sådan led på vilken tillämpas bestämmelserna om leder i terrängtrafiklagen.

I enlighet med gällande terrängtrafiklag får man köra endast med snöskoter på snöskoterleder. Fordon utan karosseri i kategori L som är utrustade med band, s.k. bandfyrhjulingar kan också användas på snöskoterleder. Sålunda föreslås att definitionen på snöskoterleder utvidgas så att man även får köra med andra motorslädar än snöskotrar på dem. En snöskoterled är en i 2 § 1 punkten i vägtrafiklagen avsedd väg.

Eftersom terrängtrafiklagens tillämpningsområde endast omfattar användning av motordrivna fordon i terräng, och lagens bestämmelser således inte gäller övriga fordon eller färd sätt i terräng, ska det även framöver vara tillåtet för hundspann, skidåkare och fotgängare att färdas på en snöskoterled.

Terrängtrafikleder är i första hand avsedda för s.k. terrängfyrhjulingar, men även andra terrängdugliga fordon kommer i fråga om leden är planerad för det. En terrängtrafikled ersätter ändå inte en egentlig väg. En terrängtrafikled är terräng och sålunda iakttas trafik-

reglerna enligt 5 § i terrängtrafiklagen på den. På terrängtrafikleder är hastigheterna i allmänhet låga. Snöskoterleder och terrängtrafikleder kan vara allmänna eller enskilda. Terrängtrafikleder kan inte anläggas på is. Att köra på is är tillåtet med stöd av rätten till allmän användning i vattenlagen.

Snöskoterleder och terrängtrafikleder ska vara utmärkta så att den som använder leden vet att han eller hon befinner sig på en led.

14 § Ansvarig för en led. I paragrafen föreslås bli föreskrivet att det måste finnas en ansvarig för en led som svarar för de förpliktelser som följer av att underhålla en led. Den ansvariga godkänns av närings-, trafik- och miljöcentralen i samband med att ledplanen godkänns. Eftersom även en enskild kan vara ansvarig för en snöskoterled och en terrängtrafikled, föreslås att även en markägare eller -innehavare kan vara ansvarig för en led.

I paragrafen föreslås bestämmelser om kriterierna för godkännande av ledansvariga och om omständigheter som leder till närings-, trafik- och miljöcentralens beslutsprövning. Den som ansvarar för en led ska ha ekonomisk och funktionell beredskap och förmåga att underhålla leden på det sätt som avses i 20 §. Den som ansvarar för en led ska se till att leden är i behörigt skick med hänsyn till sitt syfte, tillräckligt utmärkt i terrängen och att det längs leden har placerats ut de nödvändiga trafikmärken som trafiksäkerheten kräver.

14 a §. Leder på naturskyddsområden och ödemarksområden. Bestämmelser om snöskoterleder som anläggs på statens naturskyddsområden och ödemarksområden finns i 13 § i gällande lag. Det föreslås att regleringen av dessa specialområden nu tas in i en egen paragraf. Beslut om att leder ska anläggas på statligt ägda naturskyddsområden fattas av Forststyrelsen. Principen motsvarar principen i gällande lag. Skogsforskningsinstitutet besitter inte längre naturskyddsområden och behöver därför inte nämnas i paragrafen.

Naturvårdslagen innehåller inga hänvisningar till terrängtrafiklagen och därför bygger regleringen av terrängtrafiken även på naturskyddsområden i första hand på terrängtrafiklagen. Därför måste det föreskrivas att beslutanderätten i fråga om naturskyddsom-

råden i Forststyrelsen besittning fortfarande hör till Forststyrelsen, som bäst förmår bedöma ledens verkningar i förhållande till målen för skyddet av områdena och även anpassa placeringen av lederna i förhållande till planeringen av den övriga skötseln och användningen av skyddsområdet. En bestämmelse om sökande av ändring i Forststyrelsens beslut finns i 31 §. I paragrafen finns även en hänvisning som preciserar förhållandet mellan fridlysningsbestämmelserna i terrängtrafiklagen och i naturvårdslagen. Bestämmelser om förutsättningarna för anläggandet av leder finns i 15 §. När leden dras upp ska iaktas vad som föreskrivs i naturvårdslagen och bestäms med stöd av lagen.

Beslut om snöskoterleder som ska anläggas på ett ödemarksområde fattas, liksom nu, i underhålls- och dispositionsplanen för området. I fråga om sakinnehållet motsvarar momentet motsvarande bestämmelse i gällande terrängtrafiklag förutom att möjligheten att anlägga leder även ska gälla terrängtrafikleder sammartid. Avsikten är att genom detta minska olägenheterna i terrängtrafiken sammartid genom att dirigera trafiken till leder som är planerade på förhand. På ödemarksområden kan betesläget och övriga förhållanden inom renhushållningen förändras från år till år, vilket kan påverka förutsättningarna för användningen av leden. Ofta måste ledens läge ändras tillfälligt. Därför föreslås att det till momentet fogas en rätt för Forststyrelsen att ändra läget för den led som anvisas i underhålls- och dispositionsplanen, om det är nödvändigt med tanke på bedrivandet av renhushållning.

15 § Förutsättningar för att anlägga snöskoterleder och terrängtrafikleder. En led anläggs antingen genom ett avtal eller vid en förrättning. Avtal ska vara det primära sättet att anlägga snöskoterleder och det enda sättet att anlägga terrängtrafikleder. För att anlägga en led behövs dessutom alltid en ledplan som godkänts genom ett laga kraft vunnet eller på annat sätt verkställbart beslut. Avtalsbaserade leder kan föras till en förrättning, om så har överenskommit.

Möjligheten enligt gällande lag att anlägga en snöskoterled oberoende av områdesägarens eller -innehavarens samtycke, om vissa förutsättningar uppfylls, kvarstår. Det är

fortfarande möjligt att anlägga en led oberoende av områdesägarens eller –innehavarens samtycke, om en allmän förbindelse behövs till en allmänt använd service, t.ex. en servicestation, inkvarterings- eller förplägnadsrörelse. Behovet av en allmän förbindelse utreds i samband med godkännandet av ledplanen. Kommunens utlåtande om ledplanen ska spela en avgörande roll vid bedömningen av behovet. Det kan också vara nödvändigt att skapa en allmän förbindelse för att förebygga olägenheterna med terrängtrafik och förbättra säkerheten. Det kan också förekomma situationer där snöskoterleder oberoende av markinnehav måste placeras på ett visst trafikområde eller på den lämpligaste platsen i tätorter eller på en framkomlig plats i terrängen. Ett allmänt behov att anlägga en snöskoterled oberoende av områdets ägare eller innehavarens samtycke kan också uppstå, om en stor del av markägarna på ledområdet har gett sitt samtycke till leden. På den servitutsträtt som då bildas ska tillämpas samma villkor som överenskommit i de delar som anlagts genom överenskommelse i ledprojektet. Möjligheten att stifta servitut vid en förrättning utan markägarens samtycke ska endast gälla snöskoterleder.

En terrängtrafikled kan föras till en förrättning endast, om detta har överenskommit med fastighetens ägare eller innehavare (18 §). Möjligheten att anlägga en terrängtrafikled i strid med markägarens vilja anses inte vara nödvändig, eftersom s.k. terrängfyrhjulningar vid behov kan registreras för vägtrafikbruk, vilket minskar behovet av terrängkörning.

En led bör anläggas och underhållas så att den inte orsakar påföljder som är förbjudna enligt lag. Planen ska godkännas, om förutsättningarna i terrängtrafiklagen uppfylls. Markägaren eller -innehavaren har sålunda i princip rätt att föreskriva om terrängtrafiken, om det inte är fråga om ett allmänt trafikbehov eller sådan verksamhet som är förbjuden i terrängtrafiklagen.

De förutsättningar för anläggande av leder som definieras i gällande lag har kompletterats så att anläggandet av leder inte får orsaka risken för en sådan påföljd som nämns i lagen. Vid placeringen av leden ska bl.a. beaktas de områden som är i försvarsmaktens be-

sittning och som är förknippade med säkerhetsbestämmelser och andra begränsningar. När en led byggs ska man se till att tillräckliga frisiktsområden anläggs vid väg- och järnvägsövergångar.

Vid placeringen av leden ska tas hänsyn till planen och placeringen får inte nämnvärt försvåra uppgörandet av planen.

I 4 mom. föreslås ett omnämnande av att naturvårdslagen och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den ska iaktas när snöskoterleder och terrängtrafikleder görs upp och godkänns. Detta innebär att bestämmelser och föreskrifter som t.ex. gäller naturskyddsområden, skyddade naturtyper, förekomstplatser för arter som kräver särskilt skydd samt skydd för platser där arter förökar sig eller rastar ska beaktas när leder görs upp och ledplaner godkänns. Detsamma gäller beaktandet av bestämmelserna i 10 kap. i naturvårdslagen om nätverket Natura 2000. En hänvisningsbestämmelse av motsvarande typ har funnits i ett flertal lagar som reglerar områdesanvändning redan från 1997, då en totalreform av naturvårdslagstiftningen genomfördes. Nämnda bestämmelser ska i princip beaktas i varje fall, men för tydlighetens skull föreslås att bestämmelsen nu tas in även i terrängtrafiklagen.

Hänvisningen i slutet av momentet till vad som föreskrivs med stöd av naturvårdslagen innebär en hänvisning till de enskilda naturskyddsområden som anlagts med stöd av 24 § i naturvårdslagen och till vad som i fridlysningsbestämmelserna för dessa föreskrivs om att röra sig i terrängen.

15 a § Samernas rättigheter. Gällande terrängtrafiklag innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om att samernas rättigheter ska beaktas när snöskoterleder och terrängtrafikleder byggs. Nu föreslås bli föreskrivet att snöskoterleder eller terrängtrafikleder inte får placeras så att de orsakar en sådan påföljd som nämns i paragrafen. Dessa projekt ska genomföras så att anläggandet eller användningen av en led ensam eller tillsammans med annan områdesanvändning inte försämrar de väsentliga förutsättningarna för att bedriva traditionella samenäringar inom samernas hembygdsområde eller i övrigt bevara och utveckla samekulturen. Bestämmelsen styr framför allt planeringen och genomfö-

randet av projektet så att det inte orsakar sådana påföljder som avses i lagrummet.

16 § Ledplaner. Bestämmelser om skyldigheten att göra upp en ledplan föreskrivs i 16 § i stället för i 15 § som i gällande lag. Med hjälp av planen kan man förutsäga ledens verkningar och nödvändighet. Den exakthet som krävs av en ledplan för att bestämma dess läge och utreda miljöfaktorer beror bl.a. på ledens ändamål, markanvändningen, markägandet och naturförhållandena på området. Om leden tjänar det allmänna trafikbehovet och leden anläggs i form av ett ständigt servitut i strid med markägarens vilja, ska kravet på allmänt behov utredas. Då ska också ledens läge anges med en sådan exakthet att en lantmåteriförrättning kan göras utifrån det. Ledens läge kan även anges mera allmänt, om markägoförhållandena och utvärderingen av planens laglighet tillåter. Målet för detta är att ledens läge t.ex. på renhushållningsområden ska kunna ändras bl.a. på grund av betessituationen.

Tillämpningen av förfarandet för anläggandet av snöskoterleder i gällande lag har prövats av den som ansvarar för projektet. Det har alltså inte varit obligatoriskt att tillämpa det. Nu föreslås att snöskoterleder eller terrängtrafikleder får anläggas endast genom ett förfarande i enlighet med terrängtrafiklagen, om inte leden har obetydliga verkningar och trafikmängder. En led får sålunda inte längre anläggas enbart genom ett avtal mellan den som ansvarar för ledprojektet och markägaren. Skyldigheten att tillämpa anläggningsförfarandet ska gälla ledprojekt med allmänna kännetecken för snöskoterleder eller terrängtrafikleder och användningsändamål. Leden ska vara urskiljbar och utmärkt i terrängen. Bestämmelsen gäller inte tillfälliga evenemang eller tillfällig trafik. Bestämmelsen gäller inte heller bl.a. körspår från jord- och skogsbruksmaskiner och inom renhushållningen.

Skyldigheten att göra upp en ledplan gäller den som ansvarar för leden och som även i övrigt svarar för att anlägga och underhålla leden.

Försummelse av anläggningsförfarandet kan leda till sådant hot om vite eller tvångsförförande som nämns i 34 § eller möjlighet

att med stöd av 25 § 6 punkten dömas till böter för terrängtrafikförseelse.

17 § Behandling av ledplaner. Gällande lag förutsätter en plan som godkänts av kommunens miljöförmyndighet, om en led enligt planerna ska anläggas på det sätt som avses i lagen. Ledplaner har ofta varit överkommunala, planer som gått över kommungränserna. Det har ganska sällan förekommit godkännanden av ledplaner i enskilda kommuner, och kommunerna har sålunda inte fått specialkompetens på området. Därför föreslås att godkännandet av ledplaner ska föreskrivas vara en uppgift för närings-, trafik- och miljöcentralerna. Det är bra om behovet av regionala förbud och begränsningar kan prövas vid samma myndighet som godkännandet av ledplaner. Närings-, trafik- och miljöcentralerna har kunskaper i trafik och miljöskydd.

Ledplaner godkänns på ansökan av närings-, trafik- och miljöcentralen, som även i övrigt fattar beslut om begränsningar i terrängtrafiken. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska innan den avgör ett ärende ge dem vilkas rätt eller fördel saken kan beröra, och andra berörda tillfälle att framföra sin åsikt om ansökan.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska kungöra en ansökan som gäller en ledplan i minst 30 dagar på de berörda kommunernas anslagstavlor enligt vad som föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser (34/1925). En annons om offentliggörandet av kungörelsen ska ingå i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödig. Kungörelsen ska särskilt delges dem som saken speciellt berör. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära utlåtande om ansökan från miljöförmyndigheten i den kommun på vars område leden går.

Om leden är belägen eller dess verkningar utsträcker sig till samernas hembygdsområde och leden kan påverka samernas rättigheter som urfolk, ska sametinget ges möjlighet att lämna utlåtande. Bestämmelser om förhandlingsplikt ingår i 9 § i sametingslagen.

För avgifter för närings-, trafik- och miljöcentralens prestationer och storleken på avgifterna gäller vad som föreskrivs i lagen om

grunderna för avgifter till staten (150/1992). Bestämmelser om avgifter för närings-, trafik- och miljöcentralens prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet. Fattandet av beslut om avgifter hör till arbets- och näringsministeriets behörighet.

17 a § Godkännande av ledplaner. Bestämmelser om godkännande av ledplaner föreslås i en egen paragraf. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska godkänna planen, om den uppfyller villkoren för anläggande i 15 och 15 a § *Till beslutet om godkännande av en ledplan kan fogas nödvändiga bestämmelser för att undvika olägenheter på grund av leden och säkerställa trafiksäkerheten.* Bestämmelserna kan bl.a. gälla en samordning av användningen av leden och annan terrängtrafik, såsom trafik i anslutning till skogsbruk, hastighetsbegränsningar, utmärkning och friskskottsområden i korsningar.

17 b § Ersättning för förluster som orsakas av leder. Bestämmelser om ersättning för förluster som orsakas av anläggandet av leder tas in i en ny paragraf. Om en led anläggs genom avtal, definieras ersättningarna mellan avtalsparterna i avtalet. Om leden förs till en ledförrättning, definieras ersättningarna vid förrättningen, om ingen överenskommelse har gjorts om ersättningarna. Förluster som orsakas renkötsel eller yrkesmässigt fiske ska ersättas. Då fastställs ersättningarna vid en förrättning, om ingen överenskommelse gjorts om dem. För betalningen av ersättningen svarar den som ansvarar för leden.

17 c § Verkställighet av beslut om leder. Enligt paragrafen måste ledplanen ha vunnit laga kraft för att verksamheten ska kunna inledas. En bestämmelse av motsvarande typ ingår i miljöskyddslagen.

Enligt 2 mom. kan tillståndsmyndigheten på begäran av den som ansöker om ett beslut bestämma att verksamheten trots besvär får inledas i enlighet med det överklagade tillståndsbeslutet, om sökanden för det fall att tillståndsbeslutet upphävs eller tillståndsvillkoren ändras ställer godtagbar säkerhet för att miljön återställs i ursprungligt skick. Kravet på ställande av säkerhet gäller inte staten och dess inrättningar och inte heller kommuner eller samkommuner. En föreskrift kan meddelas endast av grundad anledning och förutsatt att verkställigheten inte gör änd-

ringssökandet onödigt. Besvärmyndigheten kan förbjuda att beslutet verkställs. Motsvarande bestämmelse finns i miljöskyddslagen.

Den säkerhet som ställs ska vara t.ex. en bankgaranti eller ett depositionsbevis. Beloppet ska dessutom vara tillräckligt stort för att miljön ska kunna återställas i ursprungligt skick. Tillståndet kan förenas med ett villkor om inledande av verksamheten. Ett sådant villkor kan tillfogas också separat, efter att det framgått att beslutet har överklagats. I så fall ska myndigheten före beslutet höra dem som sökt ändring.

18 § Ledförrättning. Avsikten är inte att rätten att stifta servitut i strid med markägarens vilja ska ändras jämfört med gällande lag. Den som ansvarar för en snöskoterled eller en terrängtrafikled ska ansöka om ledförrättning hos lantmäteribyran. Om inte leden grundar sig på ett sådant avtal som avses i 15 § 1 mom., ska ansökan om förrättning lämnas in inom ett år från det att beslutet om ledplanen vunnit laga kraft. Om leden grundar sig på ett avtal enligt nämnda lagrum och förrättning söks efter ovan ställda tidsfrist, kan förrättningen verkställas endast om avtalet som gäller leden fortfarande är bindande för ledområdets ägare.

Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att möjligheten till ledförrättning även ska gälla terrängtrafikleder, om en överenskommelse om saken har gjorts med fastighetens ägare eller innehavare. Genom en ledförrättning uppnås tillräcklig exakthet och enhetlighet för införande i fastighetsregistret. Genom förfarandet säkerställs att leden blir kvar på samma plats även om fastigheten byter ägare.

19 § Ibruktagande av led. Beslut om ibruktagande av en led fattas av den som ansvarar för leden, eftersom det inte finns någon allmän skyldighet att underhålla en led. En terrängtrafikled kan tas i bruk då beslutet om godkännande av ledplanen har vunnit laga kraft och leden har byggts och de saker som överenskommit i ledavtalet har gjorts. Ska ett ärende som gäller en led behandlas vid en ledförrättning, får leden inte tas i bruk förrän förrättningen har vunnit laga kraft och leden har byggts. Bestämmelser om rättigheter och skyldigheter för den som ansvarar för leden finns i 20 §.

20 § Rättigheter och skyldigheter för den som ansvarar för en led. Den som ansvarar för en led har rätt att underhålla leden i enlighet med ledplanen. Den som ansvarar för leden ska ha rätt och skyldighet att se till att det längs leden placeras ut nödvändiga trafikmärken och andra motsvarande trafikordningar. Leden ska vara i ett skick som motsvarar dess användningsändamål.

Bestämmelsen gäller både snöskoterleder och terrängtrafikleder. Ledbestämmelserna ska även täcka leder som till sin natur tjänar ett enskilt behov. Den som ansvarar för en enskild led ska ha rätt att bestämma om användningen av motordrivna fordon på leden. En enskild led kan vara bl.a. avgiftsbelagd eller endast reserverad för en viss kundgrupp. Kundurvalet får inte vara diskriminerande på det sätt som avses i lagen om likabehandling (21/2004). Den som ansvarar för leden får inte ingripa i laglig rörelse och verksamhet på leden. På snöskoterleder iakttas trafikreglerna i vägtrafiklagen och på terrängtrafikleder terrängtrafikreglerna. Föraren kör på eget ansvar längs leden under iakttagande av försiktighetsförpliktelsen i 5 §.

20 a § Avgifter för användningen av leder. Enligt förslaget kan även en enskild vara ansvarig för en led. Finansieringen av leden kan då eller även av andra skäl vara otillräcklig. Det är sålunda nödvändigt att den som ansvarar för leden ska kunna ta ut avgifter bl.a. för att täcka kostnaderna för anläggande, underhåll och användning av leden. Betalnings-skyldigheten ska delges på en tavla som är klart uppsatt längs leden. Försummelse av avgift ska anmälas för att målsägande ska kunna åtalas.

En stor del av användningen av enskilda snöskoterleder har varit avgiftsbelagd. Även användningen av Forststyrelsens snöskoter-spår har varit avgiftsbelagd, även om de är avsedda för allmänt bruk. Avsikten är inte att göra ändringar i denna situation utan att den som ansvarar för leden ska pröva om användningen av leden ska vara avgiftsbelagd.

På avgifter som tas ut av dem som använder statens, främst Forststyrelsens leder, tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten och lagen om Forststyrelsen (1378/2004). Terrängtrafikärenden är Forststyrelsens offentliga förvaltningsavgifter

inom miljöministeriets verksamhetsområde. Enligt lagen om grunderna för avgifter till staten beslutar det ministerium saken gäller vilka prestationer eller prestationsgrupper inom dess verksamhetsområde som är avgiftsbelagda, för vilka prestationer eller prestationsgrupper avgiften bestäms på basis av självkostnadsvärdet och vilka prestationer som prissätts på affärsekonomiska grunder. I lagen om grunderna för avgifter till staten är huvudregeln att en avgift som motsvarar statens totala kostnader för produktionen av prestationen, dvs. en avgift som motsvarar självkostnadsvärdet ska tas ut. Staten tar hos dem som använder leden ut tillståndsavgifter som kan täcka kostnaderna för anläggande, underhåll och användning av leden, och avgiften innehåller de kostnader staten orsakas av tillståndsförvaltningen för terrängtrafik-tillstånd.

Användningen av kommunernas allmänna snöskoterleder har ofta varit avgiftsfri, eftersom de har anlagts för det allmänna trafikbehovet. Grunden för den avgift som ska tas ut till kommunen ska i tillämpliga delar motsvara lagen om grunderna för avgifter till staten. Närmare bestämmelser om grunderna för avgiften till kommunen ingår i en taxa som godkänts av kommunen.

Den som ansvarar för leden bestämmer om den avgift som ska tas ut för användningen av andra leder än sådana som staten eller kommunerna ansvarar för. Den som ansvarar för en led har inte rätt att ta ut avgifter för användningen av en led som anlagts i form av ständigt servitut enligt 15 § 2 mom.

21 § Ansvar för skador. I paragrafen är skadeståndsansvaret för den som ansvarar för en led omvänt jämfört med gällande författning. Avsikten är inte att ansvaret för den som ansvarar för en led ska utökas jämfört med gällande lag. Körningen på leder sker fortsättningsvis på eget ansvar under iakttagande av tillräcklig försiktighet.

Bestämmelser om ersättning för miljöskador som beror på underhållet av en led ingår i lagen om ersättning för miljöskador (737/1994).

22 § Flyttning av led. På bestående flyttning av led tillämpas vad som föreskrivs om anläggande av en led. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, trots vad som föreskrivs i

1 mom., ge tillstånd att i mindre omfattning eller tillfälligt flytta leden, om markägaren godkänner detta och det inte leder till sådana verkningar som avses i 15 § 2–4 mom. eller 15 a §. På sådan flyttning i mindre omfattning tillämpas inte förfarandet för anläggande av leder.

Det är ofta nödvändigt att flytta leder. Orsakerna kan t.ex. vara förändringar i beteshållandena inom renhushållningen, orsaker som ansluter sig till skogsvård och jordbruksproduktion och förbättring av trafiksäkerheten samt isförhållandena. Flyttning av en led i mindre omfattning innebär att ledens användningsändamål, användningens omfattning och förbindelsen inte ändras så att den påverkar grunderna för godkännande av planen. Syftet är att förändringar i natur- och trafikmiljön ska beaktas i ledunderhållet. Flyttningen av en led får inte påverka tredje parts fördel eller rätt utan samtycke. Paragrafen ska även gälla terrängtrafikleder.

23 § Indragning av led. En snöskoterled eller en terrängtrafikled kan dras in, om den som ansvarar för leden begär detta eller om leden inte uppfyller de lagstadgade förutsättningarna för anläggande av leder eller leden underhålls i strid med avtalet. En avtalsbaserad led måste dras in, om den som ansvarar för leden inte vill eller längre kan underhålla den. Det ledservitut som behandlats vid ledförrättningen kan dras in, om det inte längre finns något allmänt behov av leden.

Leden dras in på ansökan av den som ansvarar för leden eller genom ett beslut på initiativ av närings-, trafik- och miljöcentralen. Till beslutet om indragning av en led kan fogas nödvändiga bestämmelser bl.a. om att ledområdet ska återställas i sitt ursprungliga skick. Paragrafen ska även gälla terrängtrafikleder.

4 kap. Straffbestämmelser

25 § Terrängtrafikförseelse. Det föreslås att 1 punkten preciseras så att innehållet motsvarar den ändring som gäller släpfordon i 4 §.

Det föreslås att 2 punkten ändras så att förseelser mot de trafikregler som ska följas på terrängtrafikleder i enlighet med 5 § 3 mom. straffas som terrängtrafikförseelser. Förseel-

ser mot 5 § 1 mom. straffas med stöd av 103 § i vägtrafiklagen som trafikförseelse, eftersom motsvarande bestämmelse finns i vägtrafiklagen.

Det föreslås att 3 punkten ändras så att den motsvarar den föreslagna 6 §.

Det föreslås att 6 punkten ändras så att det även är straffbart att anlägga en snöskoterled eller en terrängtrafikled utan det förfarande som förutsätts i lagen.

26 § Olovligt stannande och olovlig parkering av fordon. Paragrafen föreslås bli ändrad så att parkeringsbotspåföljden även ska gälla olovligt stannande och olovlig parkering av släpvagnar till motordrivna fordon eller släpanordningar på en annans mark.

26 a § Åtgärdseftergift. Den föreslagna bestämmelsen om åtgärdseftergift motsvarar 25 § i sjötrafiklagen. Motsvarande bestämmelse finns också i 104 § i vägtrafiklagen. Bestämmelser om åtgärdseftergift ingår även i 4 och 43 § i förundersökningslagen, 1 kap. 7 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) och 6 kap. 12 § i strafflagen (39/1889).

27 § Åtalsrätt. Allmänna åklagaren får emellertid väcka åtal även på eget initiativ, om ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks. Det blir sålunda möjligt att väcka åtal även utan målsägandens åtalsanspråk även i sådana ovan nämnda målsägandebrott där denna möjlighet inte finns för närvarande. Detta kan ske t.ex. om någon upprepade gånger eller i omfattande utsträckning har gjort sig skyldig till sådana förseelser som nämns i 25 § 1 eller 2 punkten, men som antingen genom att utöva påtryckning eller hot har fått målsäganden att lägga ned åtalet eller målsäganden eller flera målsägande inte ännu känner till brottet och inte kan nås utan dröjsmål och väckandet av åtal har en viktig förebyggande betydelse.

5 kap. Särskilda bestämmelser

29 § Allmän hastighetsbegränsning. Fullmakten att utfärda förordning föreslås bli preciserad på grund av principerna om tillämpningen av grundlagen. Definitionen på ett område som är avstängt för allmän trafik föreslås bli preciserad så att den överensstämmer med den ändring som föreslås i 6 §.

30 § Tävlingar och övningar. Paragrafen preciseras så att tillstånd till tävlingar och övningar ska beviljas om projektet uppfyller kriterierna i lag. Principen motsvarar principen om beviljande av miljötillstånd. Grunderna för beviljande av tillstånd ska motsvara grunderna i gällande lag. Motsvarande bestämmelse ingår även i sjötrafiklagen. De tävlings- och övningsområden som avses i lag ska inte vara de utomhus belägna motorsportbanor som avses i miljöskyddsförordningen. Skillnaden mellan dessa prestationsplatser kan inte definieras exakt i praktiken. Tillämpningsområdet för terrängtrafiklagen ska omfatta prestationsplatser som placeras i terrängen i enlighet med terrängen. Dessa kan vara t.ex. isbanor och sådana banor för motorcyklar och terrängfyrhjulingar som inte är belagda med permanentbeläggning. Motorsportbanor är i regel permanentbelagda för att höga hastigheter ska vara möjliga. På motorsportbanor finns vanligen läktarkonstruktioner och service- och depåområden. När det gäller tillämpningen av lagarna är det viktigt att tävlings- eller övningsplatserna och banorna ska omfattas av tillämpningsområdet för tillståndssystemet i någondera lagen. Behovet av miljötillstånd kan enligt 28 § 3 mom. i miljöskyddslagen uppstå på grund av att verksamheten utsätter grannelagsförhållandena för oskäligt besvär oberoende av typ av prestationsplats.

I enlighet med gällande lag behövs tillstånd inte för polisens, brand- och räddningstjänsternas eller försvarsmaktens övningar. Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att tillstånd inte heller behövs för Gränsbevakningsväsendets övningar. Gränsbevakningsväsendet har polisiära uppgifter och spanings- och räddningsuppgifter. Gränsbevakningsväsendet deltar i det militära försvaret.

30 a § Verkställande av beslut trots att ändring har sökts. Enligt paragrafen kan verksamheten inledas förutsatt att tillståndsbeslutet har vunnit laga kraft. Motsvarande bestämmelse finns i miljöskyddslagen.

Enligt 1 mom. kan tillståndsmyndigheten på begäran av tillståndssökanden bestämma att verksamheten trots besvär får inledas med iakttagande av det överklagade tillståndsbeslutet, om sökanden för det fall att tillståndsbeslutet upphävs eller tillståndsvillkoren änd-

ras ställer godtagbar säkerhet för att miljön återställs i ursprungligt skick. Kravet på säkerhet gäller inte staten och dess inrättningar och inte heller kommuner och samkommuner. En föreskrift kan meddelas endast av grundad anledning och förutsatt att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt. Besvärsmyndigheten får förbjuda att beslutet verkställs. Motsvarande bestämmelse ingår i lagen om miljötillståndsförfarande.

Den säkerhet som ställs ska vara t.ex. en bankgaranti eller ett depositionsbevis. Beloppet ska dessutom vara tillräckligt stort för att miljön ska kunna återställas i ursprungligt skick. Tillståndet kan förenas med ett villkor om inledande av verksamheten. Ett sådant villkor kan tillfogas också separat, efter att det framgått att beslutet har överklagats. I så fall ska myndigheten före beslutet höra dem som sökt ändring.

30 b § Avgifter. En ny uppgift för kommunen är att märka ut begränsnings- och förbudsområden i terrängen. Kommunen orsakas kostnader av utmärkandet. För kommunen föreslås rätt att hos den som ansökt om förbud eller begränsning ta ut en avgift för att täcka kostnaderna för utmärkandet. På grunderna för avgifterna tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten. Avgifterna är till sin natur offentligrättsliga. Storleken på en avgift som tas ut för en avgiftsbelagd offentligrättslig prestation anges på basis av prestationens självkostnadsvärde, dvs. avgiften för prestationen ska motsvara de totala kostnader kommunen orsakas av produktionen av prestationen. Kommunen anger avgiftens belopp i den taxa som kommunen godkänt.

31 § Ändringssökande. Paragrafens tillämpningsområde föreslås bli utvidgat så att det gäller sökande av ändring även i beslut av en närings-, trafik- och miljöcentral och Forststyrelsen. I beslut som en närings-, trafik- och miljöcentral och Forststyrelsen fattat med stöd av terrängtrafiklagen söks ändring på samma sätt som ändring i beslut av kommunens miljöskyddsmyndigheter söks genom förvaltningsbesvär hos den regionala behöriga förvaltningsdomstolen enligt vad som närmare bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvärstiden i dessa besvär är 30 dagar från delfäendet. På delgivning av be-

slut tillämpas bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003) även utan separat hänvisning. Delgivningen sker i allmänhet med bevislig delgivning, dvs. främst genom ett motagningsbevisförfarande i enlighet med 60 § i förvaltningslagen, eftersom bestämmelser som är förpliktande för den som får tillstånd i allmänhet ansluter sig till besluten.

Den har besvärsmått vars rätt eller fördel saken gäller eller en registrerad förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljö- eller naturskyddet, en trivsamt boendemiljö, rekreativ användning av naturen eller terrängtrafiken. Även den behöriga kommunen och den myndighet som övervakar det allmänna intresset ska ha besvärsmått. Sametinget ska ha besvärsmått på den grund att placeringen av en snöskoterled eller en terrängtrafikled försämrar samernas rätt att som urfolk bevara och utveckla sitt eget språk och sin kultur på sitt hembygdsområde.

32 § Tillsyn. Det föreslås att 2 mom. preciseras så att de jakt- och fiskeövervakare som avses i 3 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005) svarar för övervakningen av marker som är i Forststyrelsens besittning. Paragrafens tredje moment föreslås bli upphävt, eftersom skogsforskningsinstitutet inte längre besitter sådana statliga områden där det finns behov av övervakning av terrängtrafiken.

33 § Skyldighet att stanna. Paragrafens ordalydelse föreslås bli preciserad så att behörigheten för en jakt- och fiskeövervakare enligt 3 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning blir beaktad. Skogsforskningsinstitutet föreslås bli struket från myndighetsförteckningen, eftersom det inte besitter områden av betydelse för övervakningen av terrängtrafiken.

34 § Åtgärder vid överträdelser eller försummelser. Gällande 34 § och rubriken för paragrafen föreslås bli ändrad. Polisens och gränsbevakningsmäns direkta rätt enligt gällande paragraf att avbryta en tillståndspliktig verksamhet har inte visat sig fungera i praktiken. Att avbryta tillståndspliktig verksamhet förutsätter utredningar om avsaknaden av tillstånd och tillsynsmyndigheternas ställningstaganden. Det bör också finnas lindrigare alternativ till att avbryta. Sålunda föreslås i paragrafen på motsvarande sätt som i 85 och

88 § i miljöskyddslagen hur förseelser och försummelser ska rättas. Den ändrade paragrafen ska gälla möjligheten att förbjuda den som bryter mot lagen eller mot en bestämmelse eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen att fortsätta eller upprepa det förfarande som strider mot bestämmelsen eller föreskriften, ålägga honom eller henne att fullgöra sina skyldigheter eller rätta vad som gjorts i strid med bestämmelserna eller föreskrifterna.

Ett förbud eller en föreskrift kan förenas med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. I ett ärende som gäller vite eller hot om tvångsutförande tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Gällande 34 § gäller polisens behörighet. Det som föreskrivs där ersätts i och med ändringen med en ny 34 b § som gäller polisens handräckningsskyldighet.

34 a § Åläggande att lägga fram en ledplan. Om en verksamhetsutövare eller markägare har börjat underhålla en sådan snöskoterled eller terrängtrafikled som avses i 13 § i lagen och vars verkningar eller trafikmängder inte kan anses obetydliga, kan närings-, trafik- och miljöcentralen ålägga verksamhetsutövaren eller markägaren att göra upp en ledplan enligt 16 § och lämna den för godkännande till den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen. Åläggandet kan bli anhängigt på närings-, trafik- och miljöcentralens eget initiativ eller på ansökan av den som orsakas skada av verksamheten. Om närings-, trafik- och miljöcentralens uppmaning inte leder till att en ledplan läggs fram, kan de effektiviseringsåtgärder som möjliggörs i 34 § 2 mom. tillämpas.

34 b § Handräckning. Paragrafen ersätter gällande 34 §. Bestämmelsens tillämpningsområde föreslås bli utvidgat så att det även gäller annan handräckning inom tillämpningsområdet för denna lag förutom ingripande i otillåten verksamhet enligt 30 §. Begäran om handräckning kan göras i första hand av de myndigheter som nämns i 32 §. Bestämmelser om förutsättningar för Gränsbevakningsväsendet att ge handräckning ingår i 77 § 2 mom. i gränsbevakningslagen (578/2005). Bestämmelser om handräckning åt jakt- och fiskeövervakare som avses i 3 § i

lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning ingår i 16 § i samma lag.

34 c § Indrivning av avgifter. I paragrafen föreskrivs om kommunens rätt att driva in en offentligrättslig avgift för att täcka kostnaderna för utmärkandet av sådana förbuds- och begränsningsområden som avses i 11 § och i 30 b § om en offentligrättslig avgift för behandlingen av konkurrens- och övningstillståndsärenden. Indrivning av avgifter utan annat beslut föreslås bli möjligt i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) på motsvarande sätt som i fråga om andra avgifter av samma typ som drivs in av kommunen.

35 § Närmare bestämmelser. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom specificerade bemyndiganden att utfärda förordning ingår i andra paragrafer. Dessa är t.ex. bestämmelser som gäller trafikmärken och hastighetsbegränsningar.

36 § Närmare bestämmelser. Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att närmare styrning sker genom förordning av statsrådet i stället för anvisningar från miljöministeriet. Miljöministeriet kan inom vissa gränser fortfarande utfärda anvisningar på grundval av bestämmelsen om allmän behörighet.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om innehållet i en ansökan om terrängtrafikförbud eller begränsning, innehållet i en ansökan om godkännande av en ledplan, användningen i terrängen av vägtrafikmärken som föreskrivs med stöd av vägtrafiklagstiftningen, utmärkande av förbud och begränsningar i terrängtrafiken, utmärkande av terrängtrafikleder och hastighetsbegränsningar för terrängtrafik och renskötselintyg. Statsrådets förordning ersätter gällande terrängtrafikförordning (10/1996).

Närmare bestämmelser om uppgifter som ska lämnas i en anmälan om en befintlig led utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

2 Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012. Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag för vidtas innan lagen träder i kraft.

Lagens ikraftträdande har inga konsekvenser för befintliga snöskoterspår eller terrängtrafikleder. De grundar sig på avtal mellan den som ansvarar för leden och markägaren. En stor del av spåren går på statens marker.

Avtalen baserar sig på avtalsfrihet, och är inte registrerade någonstans. Snöskoterspår och terrängtrafikleder vars verkningar eller trafik inte kan anses obetydliga ska den som ansvarar för leden ändå inom en övergångsperiod på ett år anmäla till närings-, trafik- och miljöcentralen. Myndigheten kan inom tre år från det att anmälan gjordes meddela föreskrifter som behövs för att bestämmelserna och föreskrifterna i denna lag ska iakttas. Den som orsakas skada av verksamheten kan vid närings-, trafik- och miljöcentralen inleda ett anmälningsförfarande som gäller leden.

3 Samband med grundlagen och lagstiftningsordning

De grundläggande rättigheter som anknyter till förslaget är rörelsefriheten i 9 § i grundlagen, egendomsskyddet i 15 §, möjligheten att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön i 20 § 2 mom. samt rättskyddskraven i 21 §. I förslaget har dessutom beaktats samernas rätt enligt 17 § 3 mom. att bevara och utveckla sin egen kultur och bemyndigandet att utfärda förordning i 80 § i grundlagen.

Förslaget har inga verkningar för den allmänna rätten enligt vattenlagen att röra sig på is med ett motordrivet fordon. Propositionen inverkar inte heller på markägarens eller innehavarens rätt att röra sig på sitt område med ett motordrivet fordon. Förslaget begränsar alltså inte rörelsefriheten enligt 9 § i grundlagen.

I förslaget föreslås inga ändringar i grunderna för bestämmandet av regionala förbud eller begränsningar enligt gällande lag. Genom den ändring som föreslås i 9 § ges närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM) en skyldighet att informera om aktuella ansökningar om förbud eller begränsningar och höra kommunen om saken och dem som saken berör. På motsvarande vis föreslås i förslaget närmare bestämmelser om förfarandet för uppgörandet av en ledplan för att en snö-

skoterled eller terrängtrafikled ska kunna anläggas. En bestämmelse om skyldigheten att göra upp en ledplan föreslås i 16 §. I den 17 § som föreslås föreskrivs närmare om behandlingen av ledplanen. Ledplanen godkänns av närings-, trafik- och miljöcentralen. Till lagen fogas en omfattande samrådsskyldighet vid behandlingen av ledplanen samt en skyldighet att informera om en aktuell ansökan. Påverkansmöjligheterna förbättras även i fråga om terrängtrafikleder, eftersom det föreslås att anläggandet av leder ska omfattas av planeringssystemet i lagen. När det gäller ovan nämnda ändringar tryggar och förbättrar förslaget i enlighet med 20 § 2 mom. i grundlagen möjligheten att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Genom de ändringar som föreslås i 31 § som gäller sökande av ändring utvidgas besvärshöjningen i fråga om beslut som fattats med stöd av lagen så att de även gäller en registrerad förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljö- eller naturskyddet, en trivsamt boendemiljö, rekreationsanvändningen av naturen eller terrängtrafiken. Enligt den ändring som föreslås i 14 § ska det finnas en ansvarig för alla snöskoter- och terrängtrafikleder. Genom förslaget tryggas rättsskyddet för dem som använder en led och för dem som befinner sig inom ledens influensområde. Rättsskyddet för den som ansvarar för en led och den som inleder ett ledprojekt förbättras, eftersom bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av ledplanen utfärdas i den 17 a § som föreslås. På motsvarande sätt föreslås i fråga om tävlingar och övningar bestämmelser om förutsättningar för beviljande av tillstånd i 30 §. I enlighet med de föreslagna 32 och 33 § har endast myndigheterna rätt att utöva tillsyn över och rätt att stanna fordon. Markägarens rättsskydd i fråga om olaglig terrängtrafik förbättras av den ändring som föreslås i 27 §. När det gäller dessa ovan nämnda ändringar tryggar och förbättrar förslaget fullgörandet av kraven på rättsskydd i 21 § i grundlagen.

När det gäller anläggandet av leder bibehålls gällande praxis, enligt vilken en led kan anläggas genom ett avtal mellan den som ansvarar för leden och ägaren till ett mark- eller vattenområde. Bestämmelser om detta före-

slås i 15 § 1 mom. Bestämmelsen ska även gälla terrängtrafikleder. När det gäller snöskoterleder består likaså möjligheten i gällande lag att i vissa situationer anlägga en led även utan ägarens samtycke genom en ledförrättning som hålls av lantmäteribråran. Snöskoterleder kan enligt 16 § 3 mom. i gällande terrängtrafiklag anläggas oberoende av om ägaren eller innehavaren av markområdet har gett sitt samtycke, om leden är nödvändig för att skapa en allmän trafikförbindelse eller med tanke på allmänt rekreationsbruk och den inte medför avsevärda olägenheter för ägaren eller innehavaren av markområdet eller för renskötseln. Enligt förslaget ska en bestämmelse med samma innehåll ingå i det nya 15 § 2 mom.

Förslaget ska till dessa delar granskas utifrån bestämmelsen om egendomsskydd i 15 § 1 mom. i grundlagen. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepaxis (bl.a. GrUU 38/1998 rd, GrUU 49/2002 rd, GrUU 6/2010 rd) omfattar egendomsskyddet i princip bl.a. frihet för ägaren att använda sin egendom. Ägarens rättigheter kan dock inskränkas genom en lag som uppfyller de krav som ställs på en lag som inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna, inbegripet kravet på proportionalitet. Grundlagens 15 § 1 mom. kräver inte att ägaren ska få ersättning för vilken som helst inskränkning i användningen eller full ersättning i det fall att ersättning beviljas.

När bestämmelsen granskas i fråga om förutsättningarna att göra inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna kan man konstatera, att bestämmelser om inskränkningar i användningen av egendom fortfarande utfärdas genom lag. Grunden för att användningen kan begränsas är ett allmänt behov av trafikförbindelser eller rekreationsbruk. Dessutom kan det anses vara fördelaktigt för miljön att dirigera snöskotertrafiken till anlagda leder, eftersom det minskar snöskotertrafikens miljökonsekvenser på annat håll. En led kan anläggas endast om det inte medför betydande olägenheter för ägaren av mark- eller vattenområdet. Dessutom ska förutsättningarna för placeringen av leder beaktas. Bestämmelser om dessa ingår i 16 § 2 mom. i gällande lag och föreslås i 15 § 3 mom. i den lag som föreslås. Leder får inte placeras så att de orsakar avsevärda olägen-

heter eller faror för bosättningen, naturen eller den övriga miljön, naturnäringarna eller jord- och skogsbruket, allmän trafiksäkerhet eller allmänt rekreativ bruk eller något annat allmänt eller enskilt intresse.

På samma sätt som i gällande lag får snöskoterleder anläggas utan ägarens samtycke endast vid en ledförrättning. Vid en förrättning som hålls av lantmäteribrån iakttas vad som föreskrivs om friluftsledsförrättning i lagen om friluftsliv (606/73). Angående förfarandet vid en ledförrättning och sökande av ändring i ett beslut eller en åtgärd i samband med en förrättning tillämpas lagen om enskilda vägar (358/1962). När det gäller ändringssökande iakttas bestämmelserna om ändringssökande i fastighetsbildningslagen (554/1995). Förrättningar överklagas hos jorddomstolen. Ägarens rättsskydd är sålunda tryggt i förfarandet på det sätt som avses i 21 § i grundlagen.

Enligt grundlagsutskottets ställningstagande är ersättandet av inskränkningar i användningen av egendom en delfaktor som påverkar helhetsbedömningen och som beaktas när man reder ut om det med avseende på grundlagen är tillåtet att inskränka användningsrätten. I 16 § 4 mom. i gällande terrängtrafiklag föreskrivs om ersättning för skada och men som orsakas av en snöskoterled. I 17 b § i förslaget föreskrivs på motsvarande sätt om ersättning för förluster som orsakas av en led. För överlåtelse av nyttjanderätten till mark för en led samt skada eller olägenhet som orsakas av anläggande och användning av en led betalas ersättning till en fastighet, markägaren eller markinnehavaren. Om ingen överenskommelse gjorts om ersättning, avgörs ärendet vid en ledförrättning.

Under gällande lag eller när det gäller tidigare anlagda snöskoterspår föreslås en övergångsbestämmelse enligt vilken den som an-

svarar för spåret ska göra en anmälan till NTM-centralen inom ett år från lagens ikraftträdande, om man önskar ändra spåret till en sådan snöskoterled som avses i den föreslagna lagen. NTM-centralen kan meddela föreskrifter för spåret för att bestämmelserna och föreskrifterna i lag ska iakttas. Genom förslaget tryggas de investeringar som ledernas ägare gjort i befintliga spår och värdet på den anslutande egendomen.

Snöskoterleder och terrängtrafikleder kan enligt gällande lag anläggas och upprätthållas med privat finansiering och avgifter tas ut för användningen av lederna. I förslaget föreslås inga ändringar i denna situation. Enligt förslaget ska den som ansvarar för leden fortfarande besluta om användningen av leden och om avgifter, om leden i enlighet med det föreslagna 15 § 2 mom. inte anlagts för ett allmänt ändamål.

I 15 a § föreslås bli föreskrivet om att samernas rättigheter ska beaktas när snöskoterleder och terrängtrafikleder byggs. Enligt 17 § 4 mom. som gäller behandlingen av en ledplan ska sametinget dessutom ges tillfälle att ge utlåtande om en led vars verkningar utsträcker sig till samernas hembygdsområde, om leden kan påverka de rättigheter som hör till samerna som urfolk. Dessutom ska ledens verkningar för renskötseln beaktas på det sätt som föreslås i 15 § 2 mom. och de skador som orsakas renskötseln på det sätt som föreslås i 17 b § 1 mom.

Fullmaktbestämmelsen i 36 § i förslaget kan anses uppfylla kravet på exakt avgränsning enligt 80 § i grundlagen.

Med stöd av vad som sagts ovan anses att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av terrängtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i terrängtrafiklagen (1710/1995) 32 § 3 mom. och 36 §,
ändras 1–3 §, rubriken till 2 kap., 4 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten, 6 och 9 §, 11 § 1 mom., rubriken till 3 kap., 13—23 och 25 §, 26 § 1 mom., 27 §, 29 § 1 mom., 30 och 31 §, 32 § 2 mom., 33 § 1 mom. Samt 34 och 35 §,
 av dem 9 § och 11 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1586/2009, 14, 15, 22 och 23 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1018/1996, 25 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1586/2009, 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1018/1996 och 101/2000, 31 § sådan den lyder i lag 101/2000 samt 33 § 1 mom. och 34 § sådana de lyder i lag 484/2010, och
fogas till 5 § ett nytt 3 mom., samt till lagen nya 6 a, 14 a, 15 a, 17 a—17 c, 20 a, 26 a, 30 a och 30 b § samt 34 a–c § som följer:

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förebygga men och olägenheter som användningen av motordrivna fordon i terräng och på snöskoterleder kan orsaka naturen eller den övriga miljön, naturnäringarna eller allmänt rekreationsbruk eller något annat allmänt eller enskilt intresse samt att främja trafiksäkerheten och ordna terrängtrafikförhållandena.

Vid förebyggande av men och olägenheter, främjande av trafiksäkerheten och ordnande av terrängtrafikförhållandena ska även iaktas vad som föreskrivs på något annat ställe i lag.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på användning av motordrivna fordon i terrängen och på anläggande och underhåll av snöskoterleder och terrängtrafikleder.

Denna lag gäller inte luftfartyg eller farkoster.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *motordrivet fordon* ett fortskaffningsmedel som rör sig med maskinkraft på marken eller på isen eller som under gång har kontakt med marken eller med isen och som inte löper på skenor, och med

2) *terräng* sådana markområden isbelagda vattenområden och områden som är avsedda för terrängtrafik som inte är vägar eller avsedda för spår- eller lufttrafik.

2 kap.

Rättigheter och begränsningar i terrängtrafiken

4 §

Rätt att färdas i terrängen

Det är förbjudet att utan markägarens eller markinnehavarens tillstånd färdas med, stan- na eller parkera motordrivna fordon på markområden i terräng. Detsamma gäller släpvagnar och släpanordningar till sådana fordon.

Tillstånd behövs dock inte för
1) polisens, tullverkets, gränsbevaknings-
väsendets eller försvarsmaktens tjänsteupp-
drag, sjuktransporter eller brand- och rädd-
ningsväsendets uppgifter,

5 §

Användning av motordrivna fordon i terräng

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom.
ska på terrängtrafikleder som avses i 13 §
iaktas vad som föreskrivs i vägtrafiklagens
(267/1981) 4 § 2 mom. om skyldigheten att
följa trafikordningar, 9 § 1 mom. om for-
dons plats på körbanan, 10 § 1 mom. om av-
ståndet mellan fordon, 14 § 1—3 mom. om
väjningsplikt 16 § 1 och 2 mom. om möte
mellan fordon 36 § 1 mom. om användning
av ljus vid körning.

6 §

Åldersgräns

Motordrivna fordon får i terräng framföras
av personer som fyllt 15 år.

Åldersbegränsningen i 1 mom. gäller inte
förare av motordrivna fordon vid körning på
områden som är avstängda för annan trafik.

Motordrivna fordon får på andra ställen i
terrängen än på terrängtrafikleder och isbe-
lagda vattenområden framföras av den som
fyllt 12 år under direkt övervakning av en
person som fyllt 18 år och som innehar kör-
rätt för motsvarande fordon. På området får
det inte samtidigt finnas oövervakad annan
trafik.

Barn under 12 år får framföra ett med tanke
på sin ålder och storlek lämpligt motordrivet
fordon på andra ställen i terrängen än på en
terrängtrafikled under handledning av en per-
son som fyllt 18 år och som innehar kör-
rätt för motsvarande fordon. På området får det
inte samtidigt finnas oövervakad annan trafik
och inte heller risk för urspårning eller för-
bindelse till någon väg.

6 a §

Ansvar hos den som överlåter ett fordon

Ett fordon får överlåtas att framföras av ett
barn under 15 år endast om den som överlå-
ter fordonet har säkerställt att fordonet läm-
par sig för föraren och att föraren har nöd-
vändiga kunskaper om hur fordonet fungerar
samt tillräcklig beredskap att framföra det.

Den som överlåter ett fordon ska se till att
bestämmelserna i 5 § om användningen av
motordrivna fordon i terräng följs.

9 §

*Behandling av förbuds- och begränsnings-
ärenden*

En framställan om att regionala förbud el-
ler begränsningar ska utfärdas kan göras av
kommunen eller en medlem i kommunen, av
ett renbeteslag eller av en myndighet, ett
samfund eller en som berörs av saken. Utfär-
dandet av förbud eller begränsningar kan
också inledas av närings-, trafik- och miljö-
centralen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska
tillkännage en ansökan som gäller ett förbud
eller en begränsning genom en kungörelse på
anslagstavlorna i de berörda kommunerna
under minst 30 dagar i enlighet med vad som
föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser
(34/1925). En annons om offentliggörandet
av kungörelsen ska ingå i minst en tidning
med allmän spridning inom det område som
påverkas av förbudet eller begränsningen, om
inte ärendet är av ringa betydelse eller an-
nonsering annars är uppenbart onödig.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska in-
nan ett förbud eller en begränsning utfärdas
höra den kommun inom vars område förbu-
det eller begränsningen ska gälla samt ge
myndigheter, samfund inom sitt verksam-
hetsområde, markägare och andra som berörs
av saken tillfälle att bli hörda.

Utfärdas ett förbud eller en begränsning på
framställan av en kommun, ska förbudet eller
begränsningen utformas enligt framställning-
en, om det inte är nödvändigt att avvika från
den med hänsyn till ett opartiskt bemötande

av medborgarna eller regional enhetlighet eller av någon annan särskild orsak.

11 §

Utmärkning av förbud eller begränsningar

Regionala förbud eller begränsningar ska utmärkas på det område som de gäller eller i dess närhet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i sitt beslut om förbud eller begränsning bestämma om utmärkningen. Om det i beslutet inte bestäms något annat om utmärkningen, är det kommunen som ansvarar för utmärkningen av förbudet eller begränsningen. Skyldig att utmärka förbud eller begränsningar på statens markområden eller isbelagda vattenområden är dock den myndighet i vars besittning området är. Om ett förbud eller en begränsning har utfärdats enbart för att skydda ett enskilt intresse, är det sökanden som ansvarar för utmärkningen.

3 kap.

Snöskoterleder och terrängtrafikleder

13 §

Snöskoterled och terrängtrafikled

En snöskoterled är en led som avskilts från terrängen som är avsedd för allmän eller enskild snöskotertrafik och annan trafik med motorsläde under den tid marken är snötäckt och vars verkningar och trafikmängder inte kan anses obetydliga. En snöskoterled är en väg enligt 2 § 1 punkten i vägtrafiklagen.

En terrängtrafikled är en led som går på ett markområde i terrängen som är avsedd för allmän eller enskild terrängfordonstrafik och vars verkningar och trafikmängder inte kan anses obetydliga.

Till en snöskoterled och en terrängtrafikled kan det höra nödvändiga rastområden och serviceområden.

14 §

Ansvarig för en led

En snöskoterled och en terrängtrafikled ska ha en ansvarig som svarar för de förpliktelser som hör till ledhållningen. Den ansvarige för en led kan vara en kommun, en samkommun, staten, ett samfund, en näringsidkare eller markägaren eller markinnehavaren.

Den ansvarige för leden godkänns av närings-, trafik- och miljöcentralen. Den som ansvarar för leden ska ha ekonomisk och funktionell beredskap och förmåga att hålla leden i behörigt skick på det sätt som avses i 20 §. När den ansvarige byts ska den nye ansvarige göra en anmälan om saken till närings-, trafik- och miljöcentralen.

14 a §

Leder på naturskyddsområden och ödemarksområden

Beslut om att anlägga snöskoterleder på statsägda naturskyddsområden fattas, trots vad som skrivs i 13 § 1 mom. i naturvårdslagen (1096/1996), av Forststyrelsen.

Beslut om att anlägga snöskoterleder och terrängtrafikleder på ödemarksområden som avses i ödemarkslagen (62/1991) fattas, trots vad som föreskrivs i 5 § i ödemarkslagen, i underhålls- och dispositionsplanen för området. Forststyrelsen kan genom beslut ändra läget för en led som anvisas i underhålls- och dispositionsplanen, om det är nödvändigt för renskötelsen.

15 §

Förutsättningar för att anlägga och placera snöskoterleder och terrängtrafikleder

En snöskoterled eller en terrängtrafikled får anläggas om ägaren eller innehavaren av markområdet eller vattenområdet och den som ansvarar för leden avtalar om saken.

En snöskoterled får anläggas oberoende av om områdets ägare eller innehavare har gett sitt samtycke, om leden är nödvändig för att skapa en allmän trafikförbindelse eller med tanke på allmänt rekreativ bruk och den inte medför betydande olägenhet för ägaren eller innehavaren av markområdet eller för renskötseln. Kommunen ska beredas tillfälle att framföra sin bedömning av behovet i fråga om allmänna trafikförbindelser eller allmänt rekreativ bruk.

Snöskoterleder och terrängtrafikleder får inte placeras så att anläggandet eller användningen av leden medför betydande olägenhet eller risk för betydande olägenhet för

- 1) bosättningen, naturen eller den övriga miljön,
- 2) naturnärningar eller jord- och skogsbruket,
- 3) den allmänna trafiksäkerheten,
- 4) allmänt rekreativ bruk, eller
- 5) annat allmänt eller enskilt intresse.

När leden görs upp ska planen för området beaktas. Placeringen av leden får inte nämnvärt försvåra uppgörandet av planen.

När leden görs upp ska iakttas vad som föreskrivs i naturvårdslagen (1096/1996) och vad som föreskriv eller bestäms med stöd av den lagen.

15 a §

Samernas rättigheter

Snöskoterleder och terrängtrafikleder får inte placeras så att anläggandet eller användningen av en led i sig eller tillsammans med annan områdesanvändning försämrar väsentliga förutsättningar för att inom samernas hembygdsområde bedriva traditionella same-närningar eller i övrigt bevara och utveckla samekulturen.

16 §

Ledplaner

Den som vill anlägga en led ska göra upp en plan för leden.

I ledplanen ska det ingå utredning om

- 1) vem som ansvarar för leden,
- 2) ledens syfte och vilka fordon som rör sig på leden,

3) ledens bredd och sträckning i terrängen samt rast- och serviceområden som hör till leden,

4) de fastigheter på vars område leden är placerad,

5) samtycken som getts av områdets ägare, och

6) vilka konsekvenser leden har med hänsyn till det allmänna eller enskilda intresse som avses i 15 § 3 mom.

17 §

Behandling av ledplaner

Ansökan om godkännande av en ledplan görs hos närings-, trafik- och miljöcentralen.

Innan närings-, trafik och miljöcentralen avgör saken ska den ge dem vars rätt eller fördel saken kan beröra, och andra berörda tillfälle att framföra sin åsikt om ansökan.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska tillkännage en ansökan som gäller en ledplan genom en kungörelse på anslagstavlorna i de berörda kommunerna under minst 30 dagar i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser. En annons om offentliggörandet av kungörelsen ska ingå i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av ledplanen, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödig. Kungörelsen ska särskilt delges dem som saken speciellt berör.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära utlåtande om ansökan från miljöförvaltningsmyndigheten i den kommun på vars område leden är utritad. Om leden ska placeras på eller den har verkningar inom samernas hembygdsområde och leden kan påverka samernas rättigheter såsom ett urfolk, ska samsamlingen ges möjlighet att lämna utlåtande. Bestämmelser om förhandlingsplikt finns i 9 § i sametingslagen (974/1995).

17 a §

Godkännande av ledplan

En ledplan godkänns, om den uppfyller de i 15 och 15 a § avgivna förutsättningarna för

anläggande och placering av snöskoterleder och terrängtrafikleder.

Ett beslut om godkännande av en ledplan kan förenas med bestämmelser som behövs för att olägenheter som orsakas av anläggande och användning av leden ska kunna undvikas och trafiksäkerheten tryggas.

17 b §

Ersättning för förluster som orsakas av leder

För överlåtelse av nyttjanderätten till mark för en led samt för skada eller olägenhet som orsakas fastigheten av anläggande och användning av en led ska det betalas ersättning till ägaren eller innehavaren av markområdet. Som en förlust som ska ersättas betraktas också en skada som anläggande eller användning av en led orsakar renskötseln eller yrkesfisket.

Den som ansvarar för leden svarar för att ersättningen betalas. Om överenskommelse om ersättningen inte nås, avgörs ärendet vid ledförrättningen.

17 c §

Verkställighet av beslut om godkännande av ledplan

Ett beslut om godkännande av en ledplan får verkställas när det har vunnit laga kraft.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt, på begäran av den som ansvarar för leden i beslutet om godkännande av ledplanen förordna att leden, även om beslutet om godkännande av leden överklagas, får börja byggas i enlighet med beslutet, om sökanden för det fall att beslutet upphävs eller ändras ställer godtagbar säkerhet för att miljön återställs i ursprungligt skick. Kravet på ställande av säkerhet gäller inte staten och dess inrättningar och inte heller kommuner och samkommuner.

18 §

Ledförrättning

Den som ansvarar för en snöskoterled ska ansöka om ledförrättning hos lantmäteribyrån. En ansökan som gäller en led som avses i 15 § 2 mom. ska lämnas inom ett år från det att beslutet om ledplanen har vunnit laga kraft. Den som ansvarar för en terrängtrafikled får ansöka om ledförrättning, om en överenskommelse om saken träffats med fastighetens ägare eller innehavare.

Vid ledförrättningar tillämpas vad som föreskrivs i 5–7 § i lagen om friluftsliv (606/1973). I övrigt gäller för förfarandet vid ledförrättningar, sökande av ändring i ett beslut eller en åtgärd i samband med förrättningen samt anteckning i fastighetsregistret vad som föreskrivs i lagen om enskilda vägar (358/1962).

19 §

Ibruktagande av led

Den som ansvarar för en led fattar beslut om att ta leden i bruk. En led kan tas i bruk, när beslutet om godkännande av ledplanen har vunnit laga kraft och leden har byggts.

Ska ett ärende som gäller en snöskoterled behandlas vid en ledförrättning, får leden inte tas i bruk förrän förrättningen har vunnit laga kraft och leden har byggts.

20 §

Rättigheter och skyldigheter för den som ansvarar för en led

Den som ansvarar för en led har rätt att bygga leden och underhålla leden i enlighet med ledplanen. Den ansvarige har rätt att avlägsna träd, buskar och andra mindre naturhinder som medför olägenhet för körning längs leden. Den ansvarige ska vid behov i stängslen som finns vid leden bygga och hålla i skick sådana portar, grindar eller andra anordningar att leden inte är till men för ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheten eller för renskötseln.

Den som ansvarar för leden ska se till att leden är i behörigt skick med hänsyn till sitt syfte, tillräckligt väl markerad i terrängen och att det längs leden har placerats ut trafikmärken som trafiksäkerheten kräver.

Är leden inte i bruk året om, beslutar den som ansvarar för leden när körsäsongen inleds och avslutas. Den ansvarige för en led som anlagts för ett enskilt ändamål kan begränsa användningen av leden.

20 a §

Avgifter för användningen av leder

Den som ansvarar för en led har rätt att ta ut en avgift för användning av leden, utom om leden är en i 15 § 2 mom. avsedd led.

För användningen av en led som underhålls av staten eller kommunen får det tas ut en avgift för att täcka de kostnader som föranleds av anläggande, underhåll och användning av leden. När den avgift som ska tas ut till staten bestäms iakttas vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Grunden för den avgift som ska tas ut till kommunen ska motsvara vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten. Närmare bestämmelser om grunderna för avgiften till kommunen ingår i en taxa som godkänts av kommunen.

Den som ansvarar för en led bestämmer den avgift som ska tas ut för användningen av leden, utom när det gäller leder som staten eller kommunerna ansvarar för.

21 §

Ansvar för skador

Den som ansvarar för en led är skyldig att ersätta en skada som den som använder leden eller en utomstående orsakats av användningen av leden, om skadan uppstått till följd av uppsåt eller vårdslöshet hos den som ansvarar för leden. Bestämmelser om fastställande och jämkning av ersättning samt fördelning av ersättningsansvaret mellan två el-

ler flera ersättningsskyldiga finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bestämmelser om ersättning för miljöskador som föranleds av underhållet av en led finns i lagen om ersättning för miljöskador (737/1994).

22 §

Flyttning av led

På bestående flyttning av en led tillämpas vad som föreskrivs om anläggande av en led.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan ge tillstånd att i mindre omfattning eller tillfälligt flytta en led, om markägaren godkänner flyttningen flyttningen inte har verkningar som avses i 15 § 2–4 mom. eller 15 a §.

23 §

Indragning av led

En led eller en del av en led dras in, om

1) leden eller en del av den inte längre uppfyller de i 15 § 2–5 punkten angivna förutsättningarna för anläggning eller placering av en led,

2) ledhållningen strider mot avtalet,

3) den som ansvarar för leden beggar det, eller

4) det finns andra särskilda skäl att dra in leden.

Ett ärende som gäller indragning av en led avgörs på ansökan eller eget initiativ av närings-, trafik- och miljöcentralen. Till beslutet om indragning av en led ska fogas bestämmelser som behövs till följd av indragningen. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska göra anmälan till fastighetsregisterföraren om indragningen av en led eller en del av den som behandlats vid en ledförrättning.

25 §

Terrängtrafikförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot förbudet enligt 4 § 1 mom. att fördras med, stanna eller parkera motordrivna fordon i terrängen;

2) bryter mot omsorgsplikten enligt 5 § 2 mom. så att gärningen är ägnad att medföra uppenbar skada på eller olägenhet för naturen, den övriga miljön, en fastighet eller en naturnäring eller att orsaka avsevärd störning för bosättningen;

3) eller bryter mot de trafikregler som ska iakttas på terrängtrafikleder enligt 5 § 3 mom.;

4) överlåter ett motordrivet fordon att framföras i strid med bestämmelserna i 6 § och 6 a §;

5) använder ett motordrivet fordon i terrängen i strid med statsrådets förbud eller begränsning enligt 7 § eller närings-, trafik- och miljöcentralens förbud eller begränsning enligt 8 §;

6) överskrider den med stöd av 29 § föreskrivna allmänna hastighetsbegränsningen i terrängen;

7) bryter mot bestämmelserna i 16 § om skyldigheten att göra upp en ledplan;

8) underlåter att jakta ett med stöd av 34 a § meddelat åläggande av lämna in en ansökan om godkännande av ledplan;

9) bryter mot bestämmelserna i ett beslut om godkännande av ledplan eller ett beslut vid ledförrättning;

10) underlåter att ansöka om tillstånd som avses i 30 § eller bryter mot tillståndvillkoren; eller

11) inte iakttar ett stopptecken enligt 33 §, ska, om inte strängare straff föreskrivs i någon annan lag eller om inte något annat följer av 26 §, för terrängtrafikförseelse dömas till böter.

26 §

Olovligt stannande och olovlig parkering av fordon

För olovligt stannande eller olovlig parkering av ett motordrivet fordon som avses i 4 § 1 mom. och släpvagnen eller släpanordningen till ett motordrivet fordon på någon annans mark kan parkeringsbot föreläggas enligt vad som särskilt föreskrivs.

26 a §

Åtgärdseftergift

Om en förseelse som avses i 25 § med beaktande av omständigheterna är ringa, behöver åtal för förseelsen inte väckas och straff inte dömas ut.

Om förseelsen uppenbarligen är sådan som anges i 1 mom., kan den övervakande polismannen, gränsbevakningsmannen, tullmannen eller Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare ge den skyldige en anmärkning.

27 §

Åtalsrätt

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för en i 25 § 1 eller 2 punkten avsedd gärning, genom vilken endast en enskilds intresse eller rätt har kränkts, om inte målsäganden anmäler gärningen till åtal eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.

29 §

Allmän hastighetsbegränsning

Bestämmelser om allmän hastighetsbegränsning utfärdas genom förordning av statsrådet. Den allmänna hastighetsbegränsningen gäller inte tävlingar eller övningar enligt 30 § eller i 6 § 2 mom. avsedda områden som är avstängda för annan trafik.

30 §

Tävlingar och övningar

För återkommande eller permanent anordnande av tävlingar eller övningar med motordrivna fordon terrängen på ett och samma område ska, om inte miljötillstånd med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) ska sökas för verksamheten, tillstånd sökas hos den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten.

Tillstånd ska ansökas också för ordnande av ett enstaka evenemang som kan medföra avsevärda men för naturen eller den övriga

miljön, bosättningen, allmänt rekreationsbruk, fisket eller något annat allmänt eller enskilt intresse. Tillstånd behövs inte för evenemang i anslutning till polisens, brand- och räddningsväsendets, Gränsbevakningsväsendets eller försvarsmaktens övningar.

Tillstånd enligt 1 och 2 mom. beviljas, om områdets ägare eller innehavare har gett sitt samtycke till verksamheten och verksamheten kan ordnas tryggt och inte medför oskäligt men för naturen eller den övriga miljön, för fisket, bosättningen, allmänt rekreationsbruk eller något annat allmänt intresse eller för förverkligandet av en plan.

30 a §

Verkställande av beslut trots ändringsökande

Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt, på begäran av den som ansöker om tillstånd i ett tillståndsbeslut enligt 30 § förordna att verksamheten ären om tillståndbeslutet överlagas, får inledas med iakttagande av tillståndsbeslutet, om sökanden för det fall att tillståndsbeslutet upphävs eller ett tillståndsvillkor ändras ställer godtagbar säkerhet för att miljön återställs i ursprungligt skick. Kravet på ställande av säkerhet gäller inte staten och dess inrättningar och inte heller kommuner och samkommuner.

30 b §

Avgifter

Kommunen får hos den som ansökt om förbud eller begränsning ta ut en avgift för att täcka kostnaderna för att märka ut ett förbud eller en begränsning enligt 11 § 1 mom. och den kommunala miljövårdsmyndigheten får hos den som ansökt om tillstånd ta ut en avgift för behandlingen av ett ärende enligt 30 §.

Avgiftens storlek bestäms enligt en taxa som godkänts av kommunen. Grunderna för taxan ska följa lagen om grunderna för avgifter till staten

31 §

Sökande av ändring

Ändring i ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen, Forststyrelsen den kommunala miljövårdsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag söks genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsrätt har

- 1) den vars rätt eller fördel saken kan beröra,
- 2) registrerade föreningar och stiftelser vars syfte är att främja miljöskydd, trivseln i boendemiljön, rekreationsanvändningen av naturen eller terrängtrafiken,
- 3) den berörda kommunen,
- 4) en myndighet som bevakar allmänt intresse,
- 5) sametinget på den grund att placeringen av en snöskoterled eller en terrängtrafikled försämrar samernas rätt att såsom urfolk bevara och utveckla sitt eget språk och sin kultur inom sitt hembygdsområde.

Besvär över ett beslut som fattats av närings-, trafik- och miljöcentralen eller Forststyrelsen anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av den aktuella verksamheten i huvudsak utövas.

32 §

Tillsyn

Användningen av motordrivna fordon i terräng övervakas av polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet samt de jakt- och fiskeövervakare som avses i 3 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005).

33 §

Skyldighet att stanna

I terrängen samt på snöskoterleder och skogsvägar ska föraren av ett motordrivet fordon omedelbart stanna på tecken av en polis-, tull- eller gränsbevakningsman som bär

uniform eller ett synligt tjänstemärke eller på tecken av en sådan jakt- och fiskeövervakare som avses i 3 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning.

34 §

Åtgärder vid överträdelser eller försummelser

Den som bryter mot denna lag eller vad som föreskrivs eller bestäms med stöd av den kan av närings-, trafik- och miljöcentralen

1) förbjudas att fortsätta eller upprepa överträdelser,

2) åläggas att fullgöra sin skyldighet,

3) åläggas att rätta den åtgärd som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna.

Ett förbud eller en föreläggande enligt 1 mom. kan förenas med vite eller med hot om att den åtgärd som inte vidtagits utförs på den försumliges bekostnad ett att verksamheten avbryts. I ärenden som gäller vite och hot om tvångsutförande tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

34 a §

Åläggande att lägga fram en ledplan

Om verkningarna av körning med ett motordrivet fordon i terräng inte kan anses obetydliga kan närings-, trafik- och miljöcentralen på ansökan av den som lider men på grund av trafiken ålägga den som utövar trafiken att lämna in en ansökan om godkännande av en ledplan. Om vad som föreskrivs eller bestäms bygger på samtycke av markägaren, kan markägaren åläggas att lämna in ansökan.

I frågan om möjligheten att förena förbud och förelägganden med vite gäller det som föreskrivs i 34 § 2 mom.

34 b §

Handräckning

Polisen är skyldig att ge handräckning när det gäller iakttagandet av denna lag och be-

stämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. Samma skyldighet har gränsbevakningsmyndigheterna och jakt- och fiskeövervakare som avses i 3 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning inom sitt verksamhetsområde.

34 c §

Indrivning av avgifter

Avgifter som avses i 30 b § i denna lag är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av den finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

36 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas det bestämmelser om

1) innehållet i en ansökan om förbud eller begränsningar i terrängtrafiken,

2) innehållet i en ansökan om godkännande av en ledplan,

3) hur trafikmärken som föreskrivs med stöd av vägtrafiklagstiftningen används i terrängen samt om förbud och begränsningar i terrängtrafiken och utmärkning av terrängtrafikleder,

4) intyg över att ett fordon används i renskötselarbeten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012. Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag för vidtas innan lagen träder i kraft.

På ärenden som är anhängiga vid förvaltningsmyndigheten när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

För en i 13 § avsedd vid ikraftträdandet av denna lag befintlig led som inte har behandlats vid en ledförrättning och vars verkningar och trafikmängder inte kan anses obetydliga, ska det göras en anmälan till närings-, trafik- och miljöcentralen inom ett år från denna lags ikraftträdande. Bestämmelser om uppgifter som ska lämnas i en anmälan som gäll-

er en befintlig led utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inom tre år efter anmälan meddela den som ansvarar för leden sådana bestämmelser enligt 17 a § i denna lag som är nödvändiga för att lagen och vad som föreskrivs eller be-

stäms med stöd av den ska kunna iakttas. Den som lider men på grund av att motordrivna fordon framförs i terrängen kan hos närings-, trafik- och miljöcentralen inleda ett anmälningsförfarande som gäller leden.

Helsingfors den 3 december 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister Paula Lehtomäki

Lag**om ändring av terrängtrafiklagen**

I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förebygga men och olägenheter som användningen av motordrivna fordon i terräng och på snöskoterleder kan orsaka naturen eller den övriga miljön, naturnäringarna eller allmänt rekreationsbruk eller något annat allmänt eller enskilt intresse samt att främja trafiksäkerheten.

Vid förebyggande av men och olägenheter och vid främjande av trafiksäkerheten skall även iaktas vad som stadgas på något annat ställe i lag.

2 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förebygga men och olägenheter som användningen av motordrivna fordon i terräng och på snöskoterleder kan orsaka naturen eller den övriga miljön, naturnäringarna eller allmänt rekreationsbruk eller något annat allmänt eller enskilt intresse samt att främja trafiksäkerheten.

Vid förebyggande av men och olägenheter och vid främjande av trafiksäkerheten skall även iaktas vad som stadgas på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förebygga men och olägenheter som användningen av motordrivna fordon i terräng och på snöskoterleder kan orsaka naturen eller den övriga miljön, naturnäringarna eller allmänt rekreationsbruk eller något annat allmänt eller enskilt intresse samt att främja trafiksäkerheten *och ordna terrängtrafikförhållandena.*

Vid förebyggande av men och olägenheter, *främjande av trafiksäkerheten och ordnande av terrängtrafikförhållandena* ska även iaktas vad som föreskrivs på något annat ställe i lag

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på användning av motordrivna fordon i terrängen *och på anläggande och underhåll av snöskoterleder och terrängtrafikleder.*

Denna lag gäller inte luftfartyg eller farkoster.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) motordrivnet fordon ett fortskaffningsmedel som rör sig med maskinkraft och som färdas på marken eller på isen eller som vid färden har kontakt med marken eller med isen och som inte färdas på skenor, och med
- 2) terräng markområden och isbelagda vattenområden som inte är vägar och som inte är avsedda för motorfordons-, spår- eller lufttrafik

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *motordrivnet fordon* ett fortskaffningsmedel som rör sig med maskinkraft på marken eller på isen eller som under gång har kontakt med marken eller med isen och som inte löper på skenor, och med
- 2) *terräng* sådana markområden isbelagda vattenområden och *områden som är avsedda för terrängtrafik* som inte är vägar eller avsedda för spår- eller lufttrafik.

2 kap

Förebyggande av men och olägenheter av terrängtrafik

4 §

Rätt att färdas i terrängen

Det är förbjudet att utan markägarens eller markinnehavarens tillstånd färdas med, stan-
na eller parkera motordrivna fordon på mark-
områden i terräng.

Tillstånd behövs dock inte för

- 1) polisens, tullverkets eller gränsbevakningsväsendets tjänsteuppdrag, sjuktransporter eller brand- och räddningsväsendets uppgifter,
- 2) andra än i 1 punkten nämnda tjänsteuppdrag eller servicearbeten på anläggningar för energi- eller telekommunikation eller för sådan körning i samband med dessa uppdrag eller arbeten som sker under den tid marken är snötäckt eller i snöfri terräng av särskilt viktiga orsaker,
- 3) arbeten i anslutning till renskötseln inom det i renskötsellagen (848/90) angivna renskötselområdet under den tid marken är snötäckt eller för sådan körning i snöfri terräng som sker för utförande av nödvändiga uppgifter i anslutning till renskötseln,
- 4) körningar som behövs för fiske och som

Rättigheter och begränsningar i terrängtrafiken

4 §

Rätt att färdas i terrängen

Det är förbjudet att utan markägarens eller markinnehavarens tillstånd färdas med, stan-
na eller parkera motordrivna fordon på
markområden i terräng. *Detsamma gäller
släpvagnar och släpanordningar till sådana
fordon.*

Tillstånd behövs dock inte för

- 1) polisens, tullverkets, gränsbevakningsväsendets eller *försvarsmaktens* tjänsteuppdrag, sjuktransporter eller brand- och räddningsväsendets uppgifter,

under den tid marken är snötäckt företas med snöskoter av någon som får en betydande del av sin utkomst av fisket,

5) körning för service- och reparationsarbeten på maskiner som används i yrkesmässigt skogsbruksarbete, under den tid marken är snötäckt,

6) körningar som är nödvändiga på grund av svåra vägförhållanden och den stadigvarande bostadens läge,

7) svårt rörelsehindrade och deras följeslagare som rör sig i terrängen, eller för

8) motordrivna fordon att stanna och parkera utanför en tätort i omedelbar närhet av en väg, om detta är nödvändigt för att parkeringen skall kunna ske tryggt och det inte medför oskälig olägenhet för områdets ägare eller innehavare.

Var och en har rätt att färdas på isbelagda vattenområden så som bestäms i 1 kap. 24 § vattenlagen (264/1961), om inte något annat följer av bestämmelserna i denna lag. Behöver någon för att färdas eller för att utöva någon verksamhet tillstånd av vattenområdets ägare eller innehavare, skall beslut om samtycke av delägarlaget för ett samfällt vattenområde fattas enligt lagen om samfälligheter (758/1989). Är det fråga om ett allmänt vattenområde, fattas beslutet om tillstånd av den myndighet eller statliga inrättning i vars besittning området är. (14.7.2000/690)

5 §

Användning av motordrivna fordon i terräng

När ett motordrivet fordon förs utanför väg skall iaktas den omsorg och försiktighet som omständigheterna kräver för undvikande av fara och skada.

Ett motordrivet fordon skall i terräng användas så att skador på och olägenheter för naturen och den övriga miljön, fastigheter och naturnäringar undviks samt så att bosättningen och den övriga miljön inte störs i onödan.

5 §

Användning av motordrivna fordon i terräng

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. ska på terrängtrafikleder som avses i 13 § iaktas vad som föreskrivs i vägtrafiklagens (267/1981) 4 § 2 mom. om skyldigheten att följa trafikordningar, 9 § 1 mom. om fordons plats på körbanan, 10 § 1 mom. om avståndet mellan fordon, 14 § 1—3 mom. om väjningsplikt 16 § 1 och 2 mom. om möte mellan fordon 36 § 1 mom. om användning av ljus vid körning.

6 §

Åldersgräns

Motordrivna fordon får i terräng framföras av personer som fyllt 15 år.

Åldersbegränsningen i 1 mom. gäller inte förare av motordrivna fordon vid körning enbart på arbetsplats-, fabriks-, hamn-, lager- eller tävlingsområden som är avstängda för allmän trafik eller på andra liknande områden.

Ett motordrivet fordon får inte för körning på andra områden än sådana som avses i 2 mom. överlätas att föras av någon som inte har fyllt 15 år

6 §

Åldersgräns

Åldersbegränsningen i 1 mom. gäller inte förare av motordrivna fordon vid körning på områden som är avstängda för annan trafik.

Motordrivna fordon får på andra ställen i terrängen än på terrängtrafikleder och isbelagda vattenområden framföras av den som fyllt 12 år under direkt övervakning av en person som fyllt 18 år och som innehar kör rätt för motsvarande fordon. På området får det inte samtidigt finnas oövervakad annan trafik.

Barn under 12 år får framföra ett med tanke på sin ålder och storlek lämpligt motordrivet fordon på andra ställen i terrängen än på en terrängtrafikled under handledning av en person som fyllt 18 år och som innehar kör rätt för motsvarande fordon. På området får det inte samtidigt finnas oövervakad annan trafik och inte heller risk för urspårning eller förbindelse till någon väg.

6 a §

Ansvar hos den som överlåter ett fordon

Ett fordon får överlätas att framföras av ett barn under 15 år endast om den som överlåter fordonet har säkerställt att fordonet lämpar sig för föraren och att föraren har nödvändiga kunskaper om hur fordonet fungerar samt tillräcklig beredskap att framföra det.

Den som överlåter ett fordon ska se till att bestämmelserna i 5 § om användningen av motordrivna fordon i terräng följs.

9 §

Behandling av förbuds- och begränsningsärenden

En framställan om att regionala förbud eller begränsningar ska utfärdas kan göras av kommunen eller en medlem i kommunen, av ett renbeteslag eller av en myndighet, ett samfund eller en markägare som berörs av saken. Utfärdandet av förbud eller begränsningar

9 §

Behandling av förbuds- och begränsningsärenden

En framställan om att regionala förbud eller begränsningar ska utfärdas kan göras av kommunen eller en medlem i kommunen, av ett renbeteslag eller av en myndighet, ett samfund eller en mark- eller vattenägare som berörs av saken. Utfärdandet av förbud

kan också anhängiggöras av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska innan ett förbud eller en begränsning utfärdas höra den kommun inom vars område förbudet eller begränsningen kommer att gälla samt ge de myndigheter, samfund, markägare och andra som berörs av saken tillfälle att bli hörda.

Utfärdas ett förbud eller en begränsning på framställan av en kommun, ska förbudet eller begränsningen utformas enligt framställningen, om det inte är nödvändigt att avvika från den med hänsyn till ett opartiskt bemötande av medborgarna eller regional enhetlighet eller av någon annan särskild orsak.

eller begränsningar kan också inledas av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska tillkännage en ansökan som gäller ett förbud eller en begränsning genom en kungörelse på anslagstavlorna i de berörda kommunerna under minst 30 dagar i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser (34/1925). En annons om offentliggörandet av kungörelsen ska ingå i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av förbudet eller begränsningen, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödig.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska innan ett förbud eller en begränsning utfärdas höra den kommun inom vars område förbudet eller begränsningen ska gälla samt ge myndigheter, samfund inom sitt verksamhetsområde, markägare och andra som berörs av saken tillfälle att bli hörda.

Utfärdas ett förbud eller en begränsning på framställan av en kommun, ska förbudet eller begränsningen utformas enligt framställningen, om det inte är nödvändigt att avvika från den med hänsyn till ett opartiskt bemötande av medborgarna eller regional enhetlighet eller av någon annan särskild orsak.

11 §

Utmärkning av förbud eller begränsningar

Regionala förbud eller begränsningar ska utmärkas på det område som de gäller eller i dess närhet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i sitt beslut om förbud eller begränsning bestämma om utmärkningen. Om det i beslutet inte bestäms annat beträffande utmärkningen, är det närings-, trafik- och miljöcentralen som ansvarar för utmärkningen av förbudet eller begränsningen. Skyldig att utmärka förbud eller begränsningar på statens markområden eller isbelagda vattenområden är dock den myndighet i vars besittning området är. Om ett förbud eller en begränsning har utfärdats enbart för att skydda ett enskilt intresse, är det sökanden som ansvarar för utmärkningen.

Märken som utvisar förbud eller begränsningar får oberoende av samtycke placeras på ett område som någon annan äger eller inne-

11 §

Utmärkning av förbud eller begränsningar

Regionala förbud eller begränsningar ska utmärkas på det område som de gäller eller i dess närhet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i sitt beslut om förbud eller begränsning bestämma om utmärkningen. Om det i beslutet inte bestäms något annat om utmärkningen, är det *kommunen* som ansvarar för utmärkningen av förbudet eller begränsningen. Skyldig att utmärka förbud eller begränsningar på statens markområden eller isbelagda vattenområden är dock den myndighet i vars besittning området är. Om ett förbud eller en begränsning har utfärdats enbart för att skydda ett enskilt intresse, är det sökanden som ansvarar för utmärkningen.

har, om ägaren eller innehavaren inte åsamkas nämnvärd olägenhet av märkena.

3 kap

Snöskoterleder

13 §

Snöskoterled

En allmän rätt att under den tid marken är snötäckt köra med snöskoter längs en led som avskilts från terrängen genom utmärkning (*snöskoterled*) kan grundas så som denna lag stadgar.

En snöskoterled är en i 2 § vägtrafiklagen definierad väg, som är avsedd för snöskotertrafik. Till en snöskoterled kan även höra sådana rastområden för vilka det finns ett permanent behov och serviceområden för leden.

Om anläggande och indragning av snöskoterleder på skyddsområden som enligt lagen om naturskydd (71/23) tillhör staten beslutar Forststyrelsen eller skogsforskningsinstitutet, beroende på besittningsförhållandet. I stället för stadgandena i detta kapitel, med undantag för 20 och 21 §§, tillämpas på dessa leder de villkor som föreskrivs i beslut av Forststyrelsen eller skogsforskningsinstitutet. Om en snöskoterled anläggs på ett enskilt naturskyddsområde tillämpas vad lagen om naturskydd stadgar om inrättande av dessa områden.

Inom ett ödemarksområde som avses i ödemarkslagen (62/91) kan en snöskoterled anläggas genom ett beslut i underhålls- och dispositionsplanen för området.

NaturvårdsL 71/1923 har upphävts genom 1096/1996, se NaturvårdsL 1096/1996 10–23 §. Se ÖdemarksL 62/1991 3 §.

Snöskoterleder och terrängtrafikleder

13 §

Snöskoterled och terrängtrafikled

En snöskoterled är en led som genom utmärkning avskilts från terrängen som är avsedd för allmän eller enskild snöskotertrafik och annan trafik med motorsläde under den tid marken är snötäckt och vars verkningar och trafikmängder inte kan anses obetydliga. En snöskoterled är en väg enligt 2 § 1 punkten i vägtrafiklagen.

En terrängtrafikled är en markerad led som går på ett markområde i terrängen om är avsedd för allmän eller enskild terrängfordonstrafik och vars verkningar och trafikmängder inte kan anses obetydliga.

Till en snöskoterled och en terrängtrafikled kan det höra nödvändiga rastområden och serviceområden.

14 §

Ansvarig för en led

Ansvarig för en led kan vara en kommun, en samkommun, staten eller ett samfund eller en näringsidkare.

Den som ansvarar för leden godkänns av den kommunala miljövårdsmyndighet som avses i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning (64/86) i samband med beslutet om planen för snöskoterleden. För byte av ansvarig för leden behövs godkännande av den kommunala miljövårdsmyndigheten.

14 §

Ansvarig för en led

En snöskoterled och en terrängtrafikled ska ha en ansvarig som svarar för de förpliktelser som hör till ledhållningen. Den ansvarige för en led kan vara en kommun, en samkommun, staten, ett samfund, en näringsidkare eller markägaren eller markinnehavaren.

Den ansvarige för leden godkänns av närings-, trafik- och miljöcentralen. Den som ansvarar för leden ska ha ekonomisk och funktionell beredskap och förmåga att hålla leden i behörigt skick på det sätt som avses i 20 §. När den ansvarige byts ska den nye ansvarige göra en anmälan om saken till närings-, trafik- och miljöcentralen.

14 a §

Leder på naturskyddsområden och ödemarksområden

Beslut om att anlägga snöskoterleder på statsägda naturskyddsområden fattas, trots vad som skrivs i 13 § 1 mom. i naturvårdslagen (1096/1996), av Forststyrelsen.

Beslut om att anlägga snöskoterleder och terrängtrafikleder på ödemarksområden som avses i ödemarkslagen (62/1991) fattas, trots vad som föreskrivs i 5 § i ödemarkslagen, i underhålls- och dispositionsplanen för området. Forststyrelsen kan genom beslut ändra läget för en led som anvisas i underhålls- och dispositionsplanen, om det är nödvändigt för renskötseln.

15 §

Förutsättningar för att anlägga och placera snöskoterleder och terrängtrafikleder

En snöskoterled eller en terrängtrafikled får anläggas om ägaren eller innehavaren av markområdet eller vattenområdet och den som ansvarar för leden avtalar om saken.

En snöskoterled får anläggas oberoende av om områdets ägare eller innehavare har gett sitt samtycke, om leden är nödvändig för att

skapa en allmän trafikförbindelse eller med tanke på allmänt rekreationsbruk och den inte medför betydande olägenhet för ägaren eller innehavaren av markområdet eller för renskötseln. Kommunen ska beredas tillfälle att framföra sin bedömning av behovet i fråga om allmänna trafikförbindelser eller allmänt rekreationsbruk.

Snöskoterleder och terrängtrafikleder får inte placeras så att anläggandet eller användningen av leden medför betydande olägenhet eller risk för betydande olägenhet för

1) bosättningen, naturen eller den övriga miljön,

2) naturnäringar eller jord- och skogsbruket,

3) den allmänna trafiksäkerheten,

4) allmänt rekreationsbruk, eller

5) annat allmänt eller enskilt intresse.

När leden görs upp ska planen för området beaktas. Placeringen av leden får inte nämnvärt försvåra uppgörandet av planen.

När leden görs upp ska iakttas vad som föreskrivs i naturvårdslagen (1096/1996) och vad som föreskriv eller bestäms med stöd av den lagen.

15 a §

Samernas rättigheter

Snöskoterleder och terrängtrafikleder får inte placeras så att anläggandet eller användningen av en led i sig eller tillsammans med annan områdesanvändning försämrar väsentliga förutsättningar för att inom samernas hembygdsområde bedriva traditionella samnäringar eller i övrigt bevara och utveckla samekulturen.

16 §

Anläggande av snöskoterled

Snöskoterleden anläggs på basis av den plan för leden som vunnit laga kraft, antingen vid en ledförrättning eller genom ett skriftligt avtal mellan markägaren och den som ansvarar för leden.

En snöskoterled får inte anläggas, om dess användning medför avsevärda olägenheter för naturen eller den övriga miljön, naturnäring-

16 §

Ledplaner

Den som vill anlägga en led ska göra upp en plan för leden.

I ledplanen ska det ingå utredning om

1) vem som ansvarar för leden,

2) ledens syfte och vilka fordon som rör sig på leden,

3) ledens bredd och sträckning i terrängen samt rast- och serviceområden som hör till

arna, jord- och skogsbruket, allmänt rekrea-
tionsbruk eller något annat allmänt eller en-
skilt intresse.

Snöskoterleden kan anläggas oberoende av
om ägaren eller innehavaren av markområdet
eller vattenområdet har givit sitt samtycke,
om leden är nödvändig för att skapa en all-
män trafikförbindelse eller med tanke på all-
mänt rekreaionsbruk och den inte medför av-
sevärda olägenheter för ägaren eller inneha-
varen av markområdet eller för renskötseln.
Skadan och men som en snöskoterled åsam-
kar en fastighet, ägaren eller innehavaren av
ett markområde, renskötseln och det yrkes-
mässiga fisket skall ersättas av den som an-
svaret för leden.

17 §

Ledförrättning

Den som ansvarar för leden skall ansöka
om ledförrättning hos lantmäteribrån inom
ett år från det planen för leden har godkänts
genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Vid ledförrättningar som hålls för anläggande
av snöskoterleder skall i tillämpliga delar
iaktas vad 5-8 §§ lagen om friluftsliv
(606/73) stadgar om ansökan om friluftsleds-
förrättning, kostnader, förrättningsmän, för-
rättningens gång samt ersättningar, om inte
något annat följer av denna lag.

Om annat förfarande vid en ledförrätt-
ning, om sökande av ändring i ett beslut eller
en åtgärd i samband med förrättningen samt
om anteckning i fastighetsregistret gäller i
tillämpliga delar vad lagen om enskilda vägar
(358/62) stadgar i fråga om vägförrättningar,
såvida inte något annat följer av denna lag.

leden,

4) de fastigheter på vars område leden är
placerad,

5) samtycken som getts av områdets ägare,
och

6) vilka konsekvenser leden har med hänsyn
till det allmänna eller enskilda intresse som
avses i 15 § 3 mom.

17 §

Behandling av ledplaner

*Ansökan om godkännande av en ledplan
görs hos närings-, trafik- och miljöcentralen.*

*Innan närings-, trafik och miljöcentralen
avgör saken ska den ge dem vars rätt eller
fördel saken kan beröra, och andra berörda
tillfälle att framföra sin åsikt om ansökan.*

*Närings-, trafik- och miljöcentralen ska
tillkännage en ansökan som gäller en ledplan
genom en kungörelse på anslagstavlorna i de
berörda kommunerna under minst 30 dagar i
enlighet med vad som föreskrivs i lagen om
offentliga kungörelser). En annons om of-
fentliggörandet av kungörelsen ska ingå i
minst en tidning med allmän spridning inom
det område som påverkas av ledplanen , om
inte ärendet är av ringa betydelse eller an-
nonsering annars är uppenbart onödig. Kun-
görelsen ska särskilt delges dem som saken
speciellt berör.*

*Närings-, trafik- och miljöcentralen ska
begära utlåtande om ansökan från miljö-
vårdsmyndigheten i den kommun på vars om-
råde leden är utritad. Om leden ska placeras
på eller den har verkningar inom samernas
hembygdsområde och leden kan påverka sa-
mernas rättigheter såsom ett urfolk, ska sa-
metinget ges möjlighet att lämna utlåtande.
Bestämmelser om förhandlingsplikt finns i 9
§ i sametingslagen (974/1995).*

17 a §

Godkännande av ledplan

En ledplan godkänns, om den uppfyller de i 15 och 15 a § avgivna förusättningarna för anläggande och placering av snöskoterleder och terrängtrafikleder.

Ett beslut om godkännande av en ledplan kan förenas med bestämmelser som behövs för att olägenheter som orsakas av anläggande och användning av leden ska kunna undvikas och trafiksäkerheten tryggas.

17 b §

Ersättning för förluster som orsakas av leder

För överlåtelse av nyttjanderätten till mark för en led samt för skada eller olägenhet som orsakas fastigheten av anläggande och användning av en led ska det betalas ersättning till ägaren eller innehavaren av markområdet. Som en förlust som ska ersättas betraktas också en skada som anläggande eller användning av en led orsakar renskötseln eller yrkesfisket.

Den som ansvarar för leden svarar för att ersättningen betalas. Om överenskommelse om ersättningen inte nås, avgörs ärendet vid ledförrättningen.

17 c §

Verkställighet av beslut om godkännande av ledplan

Ett beslut om godkännande av en ledplan får verkställas när det har vunnit laga kraft.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt, på begäran av den som ansvarar för leden i beslutet om godkännande av ledplanen förordna att leden, även om beslutet om godkännande av leden överklagas, får börja byggas i enlighet med beslutet, om sökanden för det fall att beslutet upphävs eller ändras ställer godtagbar säkerhet för att miljön återställs i ursprungligt skick. Kravet på ställande av säkerhet gäller inte staten

och dess inrättningar och inte heller kommuner och samkommuner.

18 §

Införande av avtalsbaserade leder i fastighetsregistret

En snöskoterled som baserar sig på ett avtal och som är avsedd att vara permanent skall införas i fastighetsregistret under respektive fastighet, om den som ansvarar för leden så önskar. En ledförrättning som baserar sig på avtal skall enligt 17 § om ledförrättning utföras för att fastslå ledens sträckning för att bestämma de ersättningar som avses i 16 § 4 mom. samt för behandling av sådana ärenden som avtalet ger anledning till.

18 §

Ledförrättning

Den som ansvarar för en snöskoterled ska ansöka om ledförrättning hos lantmäteribyrån. En ansökan som gäller en led som avses i 15 § 2 mom. ska lämnas inom ett år från det att beslutet om ledplanen har vunnit laga kraft. Den som ansvarar för en terrängtrafikled får ansöka om ledförrättning, om en överenskommelse om saken träffats med fastighetens ägare eller innehavare.

Vid ledförrättningar tillämpas vad som föreskrivs i 5–7 § i lagen om friluftsliv (606/1973). I övrigt gäller för förfarandet vid ledförrättningar, sökande av ändring i ett beslut eller en åtgärd i samband med förrättningen samt anteckning i fastighetsregistret vad som föreskrivs i lagen om enskilda vägar (358/1962).

19 §

Ibruktagande av led

När planen för en led har vunnit laga kraft, ersättningar betalats och leden utmärkts i terrängen, kan leden tas i allmänt bruk.

Den som ansvarar för leden har rätt att avlägsna träd, buskar och andra mindre naturhinder som medför olägenhet för körning längs leden. Den som ansvarar för leden skall vid behov i ledstängsel göra och hålla i skick sådana portar, grindar eller andra anordningar att leden inte är till men för ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheten eller för renskötseln.

19 §

Ibruktagande av led

Den som ansvarar för en led fattar beslut om att ta leden i bruk. En led kan tas i bruk, när beslutet om godkännande av ledplanen har vunnit laga kraft och leden har byggts.

Ska ett ärende som gäller en snöskoterled behandlas vid en ledförrättning, får leden inte tas i bruk förrän förrättningen har vunnit laga kraft och leden har byggts.

20 §

Uppgifter och skyldigheter för den som ansvarar för en led

Den som ansvarar för en snöskoterled skall se till att leden varje år då den tas i bruk är farbar och att det därvid längs leden placeras ut vägmärken som anger ledens sträckning

20 §

Rättigheter och skyldigheter för den som ansvarar för en led

Den som ansvarar för en led har rätt att bygga leden och underhålla leden i enlighet med ledplanen. Den ansvarige har rätt att avlägsna träd, buskar och andra mindre na-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

och platser som innebär väsentlig fara för trafiken samt andra nödvändiga vägmärken.

turhinder som medför olägenhet för körning längs leden. Den ansvarige ska vid behov i stängslen som finns vid leden bygga och hålla i skick sådana portar, grindar eller andra anordningar att leden inte är till men för ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheten eller för renskötseln.

Den som ansvarar för leden ska se till att leden är i behörigt skick med hänsyn till sitt syfte, tillräckligt väl markerad i terrängen och att det längs leden har placerats ut trafikmärken som trafiksäkerheten kräver.

Är leden inte i bruk året om, beslutar den som ansvarar för leden när körsäsongen inleds och avslutas. Den ansvarige för en led som anlagts för ett enskilt ändamål kan begränsa användningen av leden.

20 a §

Avgifter för användningen av leder

Den som ansvarar för en led har rätt att ta ut en avgift för användning av leden, utom om leden är en i 15 § 2 mom. avsedd led.

För användningen av en led som underhålls av staten eller kommunen får det tas ut en avgift för att täcka de kostnader som föranleds av anläggande, underhåll och användning av leden. När den avgift som ska tas ut till staten bestäms iakttas vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Grunden för den avgift som ska tas ut till kommunen ska motsvara vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten. Närmare bestämmelser om grunderna för avgiften till kommunen ingår i en taxa som godkänts av kommunen.

Den som ansvarar för en led bestämmer den avgift som ska tas ut för användningen av leden, utom när det gäller leder som staten eller kommunerna ansvarar för.

21 §

Ansvar för skador

Den som ansvarar för leden är inte skyldig att ersätta den som använder leden eller tredje part för skador som åsamkats dem då de använt leden, om inte skadan har berott på vårdslöshet eller uppsåt av den som upprätt-

21 §

Ansvar för skador

Den som ansvarar för en led är skyldig att ersätta en skada som den som använder leden eller en utomstående orsakats av användningen av leden, om skadan uppstår till följd av uppsåt eller vårdslöshet hos den som

håller leden. Ersättningen för skador fastställs med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i skadeståndslagen (412/74).

Om ersättningar som fastställs vid ledförrettningen stadgas i 16 § 4 mom och 17 § 2 mom.

Beträffande miljöskador föranledda av att en led upprätthålls gäller dock lagen om ersättning för miljöskador.

22 §

Flyttning av led

Om bestående flyttning av en snöskoterled gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om anläggande av en led.

Den kommunala miljöförvaldigheten kan ge tillstånd att tillfälligt eller i mindre omfattning ändra ledens sträckning i terrängen, om markägaren eller markinnehavaren ger sitt samtycke.

23 §

Indragning av led

En snöskoterled dras in på anmälan av den som ansvarar för leden. Den kommunala miljöförvaldigheten kan dra in en snöskoterled eller en del av den också om det till följd av ändrade förhållanden inte längre finns ett allmänt behov av leden eller någon del av den eller om det framkommer andra särskilda skäl. I beslutet om indragning av leden kan fastställas vilka åtgärder indragningen av leden förutsätter. (5.12.1996/1018)

Kommunen skall göra anmälan om indragningen av leden eller en del av den till fastighetsregisterföraren, som skall se till att behövliga anteckningar om indragningen görs i fastighetsregistret.

25 §

Terrängtrafikförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

ansvarar för leden. Bestämmelser om fastställande och jämkning av ersättning samt fördelning av ersättningsansvaret mellan två eller flera ersättningskyldiga finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bestämmelser om ersättning för miljöskador som föranleds av underhållet av en led finns i lagen om ersättning för miljöskador (737/1994).

22 §

Flyttning av led

På bestående flyttning av en led tillämpas vad som föreskrivs om anläggande av en led. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan ge tillstånd att i mindre omfattning eller tillfälligt flytta en led, om markägaren godkänner flyttningen flyttningen inte har verkningar som avses i 15 § 2–4 mom. eller 15 a §

23 §

Indragning av led

En led eller en del av en led dras in, om

1) leden eller en del av den inte längre uppfyller de i 15 § 2–5 punkten angivna förutsättningarna för anläggning eller placering av en led,

2) ledhållningen strider mot avtalet,

3) den som ansvarar för leden begär det, eller

4) den finns andra särskilda skäl att dra in leden

Ett ärende som gäller indragning av en led avgörs på ansökan eller eget initiativ av närings-, trafik- och miljöcentralen. Till beslutet om indragning av en led ska fogas bestämmelser som behövs till följd av indragningen. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska göra anmälan till fastighetsregisterföraren om indragningen av en led eller en del av den som behandlats vid en ledförrettning.

25 §

Terrängtrafikförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) bryter mot stadgandena i 4 § om körande med samt stannande och parkering av motordrivna fordon i terrängen,

2) bryter mot omsorgsplikten enligt 5 § 2 mom. så att gärningen är ägnad att medföra uppenbar skada på eller olägenhet för naturen, den övriga miljön, en fastighet eller en naturnäring eller att orsaka avsevärd störning för bosättningen,

3) i strid med 6 § överlåter ett motordrivet fordon att framföras av en person som inte fyllt 15 år,

4) använder ett motordrivet fordon i terrängen i strid med statsrådets förbud eller begränsning enligt 7 § eller närings-, trafik- och miljöcentralens förbud eller begränsning enligt 8 §, (22.12.2009/1586)

5) överskrider den med stöd av 29 § fastställda allmänna hastighetsbegränsningen i terrängen,

6) bryter mot stadgandena i 30 § om tillstånd för tävlingar och övningar, eller

7) inte iakttar ett stopptecken enligt 33 §, skall för terrängtrafikförseelse dömas till böter, om inte strängare straff stadgas i någon annan lag eller om inte något annat följer av 26 §.

26 §

Olovligt stannande och olovlig parkering av fordon

För olovligt stannande eller olovlig parkering av ett motordrivet fordon enligt 4 § 1 mom. på annans mark kan parkeringsbot föreläggas enligt lagen om parkeringsbot

1) bryter mot förbudet enligt 4 § 1 mom. att fördras med, stanna eller parkera motordrivna fordon i terrängen,

2) bryter mot omsorgsplikten enligt 5 § 2 mom. så att gärningen är ägnad att medföra uppenbar skada på eller olägenhet för naturen, den övriga miljön, en fastighet eller en naturnäring eller att orsaka avsevärd störning för bosättningen

3) eller bryter mot de trafikregler som ska iakttagas på terrängtrafikleder enligt 5 § 3 mom.

4) överlåter ett motordrivet fordon att framföras i strid med bestämmelserna i 6 § och 6 a §,

5) använder ett motordrivet fordon i terrängen i strid med statsrådets förbud eller begränsning enligt 7 § eller närings-, trafik- och miljöcentralens förbud eller begränsning enligt 8 §,

6) överskrider den med stöd av 29 § föreskrivna allmänna hastighetsbegränsningen i terrängen,

7) bryter mot bestämmelserna i 16 § om skyldigheten att göra upp en ledplan,

8) underlåter att jakta ett med stöd av 34 a § meddelat åläggande av lämna in en ansökan om godkännande av ledplan;

9) bryter mot bestämmelserna i ett beslut om godkännande av ledplan eller ett beslut vid ledförrättning;

10) underlåter att ansöka om tillstånd som avses i 30 § eller bryter mot tillståndsvillkoren; eller

11) inte iakttar ett stopptecken enligt 33 §, ska, om inte strängare straff föreskrivs i någon annan lag eller om inte något annat följer av 26 §, för terrängtrafikförseelse dömas till böter.

26 §

Olovligt stannande och olovlig parkering av fordon

För olovligt stannande eller olovlig parkering av ett motordrivet fordon som avses i 4 § 1 mom. och släpvagnen eller släpanordningen till ett motordrivet fordon på någon an-

(248/70).

Om den olovliga parkeringen medför betydande olägenhet för naturen eller den övriga miljön, för en naturnäring eller för allmänt rekreatjonsbruk eller för något annat allmänt intresse, eller oskälig olägenhet för markägaren eller markinnehavaren, utdöms straff enligt 25 § 1 mom.

nans mark kan parkeringsbot föreläggas enligt vad som särskilt föreskrivs.

26 a §

Åtgärdseftergift

Om en förseelse som avses i 25 § med beaktande av omständigheterna är ringa, behöver åtal för förseelsen inte väckas och straff inte dömas ut.

Om förseelsen uppenbarligen är sådan som anges i 1 mom., kan den övervakande polismannen, gränsbevakningsmannen, tullmannen eller Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare ge den skyldige en anmärkning.

27 §

Åtalsrätt

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för en i 25 § 1 eller 2 punkten nämnd gärning, genom vilken endast en enskilds intresse eller rätt har kränkts, om inte målsäganden anmäler den till åtal.

27 §

Åtalsrätt

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för en i 25 § 1 eller 2 punkten avsedd gärning, genom vilken endast en enskilds intresse eller rätt har kränkts, om inte målsäganden anmäler gärningen till åtal *eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.*

29 §

Allmän hastighetsbegränsning

Om allmän hastighetsbegränsning i terräng stadgas i förordning. Den allmänna hastighetsbegränsningen gäller inte tävlingar eller övningar enligt 30 § eller i 6 § 2 mom. avsedda områden som är avstängda för allmän trafik.

Föraren av ett utryckningsfordon, eller ett fordon som används för övervakning av terrängtrafik får överskrida den i 1 mom. avsedda högsta tillåtna hastigheten, om uppgiftens brådskande natur oundgängligen kräver det.

29 §

Allmän hastighetsbegränsning

Bestämmelser om allmän hastighetsbegränsning utfärdas genom förordning av *statsrådet*. Den allmänna hastighetsbegränsningen gäller inte tävlingar eller övningar enligt 30 § eller i 6 § 2 mom. avsedda områden som är avstängda för *annan* trafik.

30 §

Tillstånd till tävlingar och övningar

För återkommande eller permanent anordnande av tävlingar eller övningar med motordrivna fordon i samma terräng skall, utöver det som någon annanstans i lag bestäms om tillstånd och samtycke, tillstånd sökas hos den kommunala miljövårdsmyndigheten. Tillstånd behövs dock inte för ett område som i en detaljplan har reserverats för ändamålet eller för ett område för vilket har beviljats miljö tillstånd enligt miljöskyddslagen (86/2000). (4.2.2000/101)

Tillstånd skall ansökas också för anordnande av ett enstaka evenemang, om detta kan väntas medföra avsevärda men för naturen, den övriga miljön, bosättningen, allmänt rekreativ bruk, fisket eller något annat allmänt eller enskilt intresse. Den kommunala miljövårdsmyndighetens tillstånd behövs dock inte för övningar som genomförs av polisen, av myndigheter inom brand- och räddningsväsendet eller av försvarsmakten. (5.12.1996/1018)

Förutsättningar för att tillstånd enligt denna paragraf skall beviljas är att evenemanget uppfyller tillräckliga säkerhetskrav och inte medför oskäligt men för naturen eller den övriga miljön, för fisket, bosättningen, allmänt rekreativ bruk eller något annat allmänt intresse, samt att områdets ägare eller innehavare har givit skriftligt tillstånd till verksamheten.

30 §

Tävlingar och övningar

För återkommande eller permanent anordnande av tävlingar eller övningar med motordrivna fordon terrängen på ett och samma område ska, om inte miljö tillstånd med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) ska sökas för verksamheten, tillstånd sökas hos den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Tillstånd ska ansökas också för ordnande av ett enstaka evenemang som kan medföra avsevärda men för naturen eller den övriga miljön, bosättningen, allmänt rekreativ bruk, fisket eller något annat allmänt eller enskilt intresse. Tillstånd behövs inte för evenemang i anslutning till polisens, brand- och räddningsväsendets, Gränsbevakningsväsendets eller försvarsmaktens övningar.

Tillstånd enligt 1 och 2 mom. beviljas, om områdets ägare eller innehavare har gett sitt samtycke till verksamheten och verksamheten kan ordnas tryggt och inte medför oskäligt men för naturen eller den övriga miljön, för fisket, bosättningen, allmänt rekreativ bruk eller något annat allmänt intresse eller för förverkligandet av en plan.

30 a §

Verkställande av beslut trots ändringsökande

Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringsökandet onödigt, på begäran av den som ansöker om tillstånd i ett tillståndsbeslut enligt 30 § förordna att verksamheten ären om tillståndbeslutet överlagas, får inledas med iakttagande av tillståndsbeslutet, om sökanden för det fall att tillståndsbeslutet upphävs eller ett tillståndsvillkor ändras ställer godtagbar säkerhet för att miljön återställs i ursprungligt skick. Kravet på ställande av

säkerhet gäller inte staten och dess inrättningar och inte heller kommuner och samkommuner.

30 b §

Avgifter

Kommunen får hos den som ansökt om förbud eller begränsning ta ut en avgift för att täcka kostnaderna för att märka ut ett förbud eller en begränsning enligt 11 § 1 mom. och den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten får hos den som ansökt om tillstånd ta ut en avgift för behandlingen av ett ärende enligt 30 §.

Avgiftens storlek bestäms enligt en taxa som godkänts av kommunen. Grunderna för taxan ska följa lagen om grunderna för avgifter till staten.

31 §

Sökande av ändring

Ändring i ett beslut enligt 30 § av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten får sökas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

31 §

Sökande av ändring

Ändring i ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen, Forststyrelsen den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag söks genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärshänsyn har

1) den vars rätt eller fördel saken kan beröra,

2) registrerade föreningar och stiftelser vars syfte är att främja miljöskydd, trivselsmiljön i boendemiljön, rekreativ användning av naturen eller terrängtrafiken,

3) den berörda kommunen,

4) en myndighet som bevakar allmänt intresse,

5) sametinget på den grund att placeringen av en snöskoterled eller en terrängtrafikled försämrar samernas rätt att såsom urfolk bevara och utveckla sitt eget språk och sin kultur inom sitt hembygdsområde.

Besvär över ett beslut som fattats av närings-, trafik- och miljöcentralen eller Forststyrelsen anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av den aktuella verksamheten i huvudsak utövas.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §

32 §

Tillsyn

Tillsyn

Miljöministeriet svarar för verkställigheten av denna lag och för den högsta tillsynen över att den iakttas. Den allmänna tillsynen i fråga om denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den utövas av närings-, trafik- och miljöcentralen inom dess verksamhetsområde och i kommunen av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten.

Användningen av motordrivna fordon i terräng övervakas av polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet.

Forststyrelsen och Skogsforskningsinstitutet övervakar på den mark som de innehar användningen av motordrivna fordon i terrängen.

33 §

33 §

Skyldighet att stanna

Skyldighet att stanna

I terrängen samt på snöskoterleder och skogsvägar ska föraren av ett motordrivet fordon omedelbart stanna på tecken av en polis-, tull- eller gränsbevakningsman som bär uniform eller ett synligt tjänstemärke eller på tecken av en sådan tjänsteman vid Forststyrelsen eller Skogsforskningsinstitutet som har polisbefogenheter.

För att övervakningsåtgärder ska kunna vidtas ska förare som avses i 1 mom. stanna omedelbart även på tecken som ges omedelbart efter det att de avlägsnar sig från ett sådant område som avses i 1 mom. eller omedelbart innan de kommer in på området.

34 §

34 §

Rätt att avbryta tillståndspliktig verksamhet

Åtgärder vid överträdelser eller försummelser

Polisen eller en gränsbevakningsman kan avbryta ett evenemang som avses i 30 §, om tillstånd som har vunnit laga kraft inte har erhållits för det.

Den som bryter mot denna lag eller vad som föreskrivs eller bestäms med stöd av den kan av närings-, trafik- och miljöcentralen

1) förbjudas att fortsätta eller upprepa överträdelserna,

2) åläggas att fullgöra sin skyldighet,

3) åläggas att rätta den åtgärd som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna.

Ett förbud eller en föreläggande enligt 1 mom. kan förenas med vite eller med hot om att den åtgärd som inte vidtagits ut förs på den försumliges bekostnad ett att verksamheten avbryts. I ärenden som gäller vite och hot om tvångsutförande tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

34 a §

Åläggande att lägga fram en ledplan

Om verkningarna av körning med ett motordrivet fordon i terräng inte kan anses obetydliga kan närings-, trafik- och miljöcentralen på ansökan av den som lider men på grund av trafiken ålägga den som utövar trafiken att lämna in en ansökan om godkännande av en ledplan. Om vad som föreskrivs eller bestäms bygger på samtycke av markägaren, kan markägaren åläggas att lämna in ansökan.

I frågan om möjligheten att förena förbud och förlägganden med vite gäller det som föreskrivs i 34 § 2 mom.

34 b §

Handräckning

Polisen är skyldig att ge handräckning när det gäller iakttagandet av denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. Samma skyldighet har gränsbevakningsmyndigheterna och jakt- och fiskeövervakare som avses i 3 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning inom sitt verksamhetsområde.

34 c §

Indrivning av avgifter

Avgifter som avses i 30 b § i denna lag är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av den finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

35 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utföras det bestämmelser om

1) innehållet i en ansökan om förbud eller begränsningar i terrängtrafiken,

2) innehållet i en ansökan om godkännande av en ledplan,

3) hur trafikmärken som föreskrivs med stöd av vägtrafiklagstiftningen används i terrängen samt om förbud och begränsningar i terrängtrafiken och utmärkning av terrängtrafikleder,

4) intyg över att ett fordon används i renskötselarbeten.

36 §

Miljöministeriets anvisningar

Miljöministeriet meddelar vid behov anvisningar om utfärdande och utmärkning av förbud och begränsningar som gäller användningen av motordrivna fordon i terräng, om snöskoterleder och planeringen av dem samt om annat förebyggande av men och olägenheter som användningen av motordrivna fordon orsakar naturen eller den övriga miljön, allmänt rekreationsbruk eller naturnäringar.

Upphävs

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag för vidtas innan lagen träder i kraft.

På ärenden som är anhängiga vid förvaltningsmyndigheten när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

För en i 13 § avsedd vid ikraftträdandet av denna lag befintlig led som inte har behandlats vid en ledförrättning och vars verkningar och trafikmängder inte kan anses obetydliga, ska det göras en anmälan till närings-, trafik- och miljöcentralen inom ett år från denna lags ikraftträdande. Bestämmelser om upp-

gifter som ska lämnas i en anmälan som gäller en befintlig led utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inom tre år efter anmälan meddela den som ansvarar för leden sådana bestämmelser enligt 17 a § i denna lag som är nödvändiga för att lagen och vad som föreskrivs eller bestäms med stöd av den ska kunna iakttas. Den som lider men på grund av att motordrivna fordon framförs i terrängen kan hos närings-, trafik- och miljöcentralen inleda ett anmälningsförfarande som gäller leden.